

Kavramlar Sözlüğü ve Kısaltmalar

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Editör

Hüseyin KAYA
Mahmut ASLAN

Editör Yardımcısı

Dr. Emre TÖRE
Gül den DELEN
Tuğçe ÇAYIR

Hazırlayanlar

Bengü ÇIKRIK ERKEN
Leyla Zeynep ÇAMLI
Melike AYDOĞDU
Tülay AYDIN
Zerrin KOCATEPE

Redaksiyon

Can ÖZÜDURU
Gülcihan BÖLÜM
Özde ÖZER BAĞCI

Grafik Tasarım

Enes ÇAĞATAY

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yayınevi

Sertifika No: 49364

Basımevi

Semih Ofset Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.
Zübeyde Hanım Mah. 1. Cad. No:74/1 İskitler Altındağ
Ankara Tel: 0312 341 40 75

Ankara 2023

Baskı Adedi 5000

Yönetim ve İletişim

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sok. No: 10/A 06510
Çankaya/ANKARA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak tüm vatandaşların yaşam kalitesini yükselten kapsayıcı ve aile odaklı sosyal hizmet modelleri geliştirerek sosyal kalkınmayı sosyal refahı arttırmaya yönelik çalışmalar yürütmekteyiz.

Toplumun tamamını kuşatan kapsamlı hizmetlerimizi farklı hizmet modelleri ile vatandaşlarımıza ulaştırırken pek çok kavram ve tanım ortaya çıkmakta, iş ve işlemlerin yürütülmesinde kolaylık sağlanması için kısaltmalar kullanılmaktadır.

Bu alışma ile Bakanlığımız personelinin birimlerde kullandıkları kavram ve tanımların açıklamalarına ve kısaltmaların anlamlarına ulaşabilmesinin yanı sıra kamuoyunda Bakanlık kavramları ile ilgili kavram birliğinin oluşturulması amacıyla hazırlanmıştır.

Bakanlığımız alışanlarının uygulamalarını kolaylaştıracak, faaliyetler arasında ve kamuoyunda dil birliği sağlayacak bu eserin hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyor, eseri ilgili her kesimin istifadesine sunuyorum.

Mahinur
zdemir Göktaş
T.C. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANİ

**Kavramlar
Sözlüğü
ve
Kısaltmalar**

Acil Durum: Toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olayları ve bu olayların oluşturduğu kriz hali

Acil Durum Planı: Hizmet sunan personel ve hizmet alan vatandaşın ölüm veya ciddi yaralanmalarına, hizmetin durmasına, faaliyetlerin aksamasına, binanın fiziksel ve çevresel olarak zarar görmesine, yapısının bozulmasına, toplum içindeki itibarının düşmesine neden olabilecek yangın, deprem, su baskını, tehlikeli madde, toplumsal olaylar, saldırı, sabotaj, patlama gibi istem dışı gelişen her türlü olay karşısında yapılacakların yer aldığı plan

Açık Rıza: İlgili kişilerin sosyal yardım kapsamındaki kişisel verilerinin işlenmesine, paylaşılmasına ve kullanılmasına özgür iradesiyle verdiği ispatlanabilir elektronik ortamda veya yazılı kabul beyanı

Adölesan Doğurganlık Hızı: Belli bir yıl içinde 15-19 yaş grubunda her 1.000 kadın başına düşen doğum sayısı

Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik ve insan kökenli olaylar

Afet Acil Sosyal Yardım Ekipleri (ASYA): Afet, acil veya olağan dışı durumlarda aldıkları eğitim, donanım ve araç-gereçle, en kısa sürede imkan ve kabiliyetlerini kullanarak uygun yöntemlerle afetzedelere ve ihtiyaç sahiplerine ulaşılması, ihtiyaçlarının tespit edilmesi, bağışçılar tarafından yapılan bağışların alınması, tasnif edilmesi, uygun şartlarda depolanması, lojistik depolara iletimi, lojistik depolarda tasnifi, afet, acil ve olağandışı durum bölgelerine ulaştırılması ve ihtiyaç sahiplerine vermek için görev yapan Bakanlık merkez teşkilatı ve taşra teşkilatı ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf personelinden oluşan ekipler

Afet Psikososyal Destek Grubu: Afet bölgesinde afetzedelerin psikososyal destek hizmetlerine yönelik koordinasyonundan sorumlu kişiler

Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek: Afet sürecinde ortaya çıkabilecek psikolojik uyumsuzluk ve bozuklukların önlenmesi; birey, grup, aile ve toplum düzeyinde ilişkilerin yeniden kurulması/ geliştirilmesi; etkilenenlerin gündelik yaşama geri dönmesi sürecinde kendi kapasitelerini fark etmelerinin ve güçlenmelerinin sağlanması; toplumda gelecekte ortaya çıkması muhtemel afet ve acil durumlarda başa çıkma becerilerinin artırılması ve yardım çalışanlarının desteklenmesini içeren, afet sürecinin her aşamasında yürütülen çalışmaları kapsayan multidisipliner hizmetler bütünü

Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek Merkezi: Afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmetlerinin il bazında koordine edildiği yer

Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Müdahale: Afetler sonrasında etkilenen bireylerin, gündelik yaşantılarına geçiş sürecini hızlandırmaya ve toplumun var olan gereksinimlerini tespit ederek gelecekte ortaya çıkması olası afetlerle başa çıkma kapasitesinin artırılmasına ve desteklenmesine yönelik mesleki çalışma

Afet Yönetim Merkezi (AYM): Türkiye Afet Müdahale Planına göre sorumluluğu bulunan bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların bünyesinde oluşturulan Afet Yönetim Merkezi

Afet Yönetim Merkezleri: Afet ve acil durumlarda müdahalenin koordine edildiği 24 saat esasına göre çalışan, kesintisiz ve güvenli bilgi işlemleri ve haberleşme sistemleri ile donatılan merkezler

Ağır Düzeyde Çalışma Gücü Kaybı: Çalışma gücünün en az %60'ının kaybedilmesi

Aile: İnsanın temel biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kan, soy veya evlilik/hukuki birliktelik ya da evlat edinme bağları ile birbirine bağlı yakın insan ilişkilerinden oluşan ve nesiller/kuşaklar boyu görece değişerek devam eden bir sosyal kurum ve aynı zamanda bir sosyal etkileşim ağı

Aile Bilgi Sistemi: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ana hizmet birimlerince sunulan hizmet süreçlerinin elektronik ortamda etkin ve tek noktadan takibi ve yönetilebilmesi, verilerin tek bir veri tabanında toplanması, anlık güncel veri temin edilmesi, sağlıklı istatistiklerin oluşturulması, paydaş kurumlar ile çevrim içi entegrasyon sağlanması amacı ile geliştirilmiş ve geliştirme çalışmaları halen süren izleme ve yönetim bilgi sistemi

Aile Birleşimi: Zorla ya da gönüllü göç nedeniyle birbirinden ayrı düşmüş aile üyelerinin menşei ülke dışında başka bir ülkede, yeniden bir araya gelmeleri süreci

Aile Birliği Hakkı: Bir ailenin birlikte yaşama hakkı ve toplumun temel birimi olarak saygı görme, korunma, yardım ve destek alma hakkı (Bu hak sadece kendi devletlerinde yaşayan vatandaşlarla sınırlı değildir ve uluslararası hukukun koruması altındadır. Bu hak, aile birleşimi hakkını içermediği gibi, özellikle aile üyelerinin başka bir ülkede ikamet etmesinin mümkün olduğu durumlarda, aile olarak istedikleri ülkede birlikte yaşamaları konusunda mutlak bir hak vermez.)

Aile Danışma Merkezi: Ailenin gelişmesi ve güçlenmesi için; bireylerinin katılımcı, üretken, kendine yeterli hale gelmesi ve sorun çözme kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici hizmetler veren kuruluşlar

Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezleri: Engelli bireyleri kendi kendine yeterli düzeye getirmek, okul eğitimine hazırlamak ve aile içi uyumu sağlamak amacıyla engelli bireylere ve ailelerine hizmet sunan gündüzlü sosyal hizmet kuruluşlar

Aile Danışmanı: Aile danışma merkezlerinde aile danışmanlığı hizmetlerini yürütmek üzere istihdam edilen, Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınınca Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği'nde belirtilen eğitimi tamamlamış personel

Aile Danışmanlığı: Aile bireylerinin içinde geliştikleri veya işlevlerini yerine getirdikleri aile sistemini veya ilişkide buldukları diğer sosyal çevreleri değerlendirmeye dayanan ve bu anlayıştan yola çıkarak bireylere, çiftlere veya ailelere sorunlarının çözümüne dönük değişim ve gelişime yönelik özel teknik ve stratejileri içeren hizmet

Aile Destek Merkezi: 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Kanun'unda yer alan dezavantajlı grupların yoğun olarak yaşadığı yerlerdeki vatandaşlarımızın devlet ve millet kaynaşmasının sağlanması, aile bütünlüğünü tehdit eden unsurlardan korunması, milli ve manevi değerler ile toplumun değer yargılarını muhafaza etmek üzere psikososyal, sosyokültürel, mesleki ve kişisel yönden gelişimlerinin ve toplumsal entegrasyonlarının sağlanması amacı ile faaliyet gösteren merkezler

Aile Hukuku: Aileyi oluşturan kişilerin karşılıklı hak ve görevlerini düzenleyen hukuk dalı

Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddet Olayları Kayıt ve Risk Değerlendirme Formu: 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlara, çocuklara, aile bireylerine ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilere yönelik olarak kolluk tarafından doldurulan; nitelikli ve tekrarlanan şiddet vakalarının tespitine, şiddet mağdurunun maruz kaldığı eylemlerin ve risk durumunun ortaya konulmasına, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk tarafından koruyucu ve önleyici tedbirlerin doğru şekilde belirlenmesine, yine mahkemece verilebilecek koruyucu ve önleyici tedbirlerin tür ve sürelerinin belirlenmesine katkı sağlaması amacı taşıyan form

Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP): Aile ve bireylerin, sosyal sorunlarının daha hızlı tespiti ile sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar başta olmak üzere, kamu hizmetlerine daha hızlı erişimini sağlamak amacıyla tasarlanmış program

Aile Sosyal Destek Programı Görevlisi: ASDEP kapsamında aile ve bireylerin, sosyal sorunlarının daha hızlı tespiti ile sosyal hizmetler

ve sosyal yardımlar başta olmak üzere, kamu hizmetlerine daha hızlı erişimini sağlamak amacıyla aile ve tüketici bilimleri, çocuk gelişimi, psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, sosyal hizmet ve sosyoloji bölümleri mezunlarından Aile Sosyal Destek Programı kapsamında istihdam edilmiş görevliler

Aile/Ev İçi Şiddet: Şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla aynı haneyi paylaşmasa da aile veya hanede ya da aile mensubu sayılan diğer kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet

Akraba veya Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli: Veli ya da vasi dışında kalan kan bağı bulunan akrabalar ya da çocuğun iletişim içinde olduğu veya tanıdığı bakıcı, komşu gibi yakın çevresinde olan, tercih etmeleri halinde en az temel ana, baba eğitimleri kapsamında eğitim almış kişi ve ailelerin sağladığı bakım

Aktif Yaşam Merkezi: Yaşlı bireyler ile engelli bireylerin yaşam kalitesinin artırılması ve sosyal hayata aktif katılımlarına katkı sağlanması amacıyla, engelli ve yaşlı bireyler ile ailelerine rehberlik ve destek hizmeti ile evde gündüz bakım hizmeti sunan gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları

Aktif Yaşlanma Endeksi: Yaşlı bireylerin aktif ve sağlıklı yaşlanma açısından henüz kullanılmamış olan potansiyellerini ölçmeye yönelik geliştirilmiş, farklı ülkelerde geçerli olan, bir araç (Bu araç, yaşlı bireylerin bağımsız bir yaşam sürme, ücretli istihdama ve sosyal faaliyetlere katılma düzeylerini ve bu bireylerin aktif şekilde yaşlanma kapasitelerini ölçmektedir.)

Alan Taraması: Kurum, kuruluş ve kişilerden gelen bilgiler de dikkate alınarak sosyal hizmet uygulamalarından yararlanacak aile ve bireylerin tespiti ile sosyal sorunların analizi amacıyla gerçekleştirilen veri ve bilgi toplama faaliyeti

Alkol Bağımlılığı:Dünya Sağlık Örgütüne göre, alkol bağımlılığı, alkolün yinelenen bir biçimde veya sürekli kullanımından kaynaklanan kullanım bozukluğu

Alo 183 Sosyal Destek Hattı: Aile, Kadın, Çocuk, Engelli, Yaşlı Sosyal Hizmet Danışma Hattı

Alzheimer: Hafif derecede hafıza kaybıyla başlayan, sonraki aşamalarında ise çevresel etkenlere karşı cevap verme yeteneğinin kaybına kadar ilerleyen hastalık

Ana Akımlaştırma: Siyasi, ekonomik ve sosyal alanlardaki tüm politika, program ve hizmetlerden engelli ve yaşlı bireyler, çocuklar, kadınlar ve gençler gibi dezavantajlı grupların diğer bireylerle eşit şekilde yararlanabilmesi için bu politika, program ve hizmetlerin tasarımı, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde gözetilmesi ve tüm bu süreçlere katılımlarının sağlanması

Analık izni: Kadın çalışana; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam 16 hafta süreyle uygulanan izin

Anaokul Dönemi: Çocuğun, 36-68 aylık çocukların eğitim dönemi

Araştırma: Bir konunun veya yürütülen iş ve işlemlerin mevcut bilgi veya belgelere dayanarak gerçeğe uygunluğunun ve doğruluğunun belirlenmesi ve buna bağlı olarak mevzuat çerçevesinde yapılması gereken işlemlerin saptanması amacıyla yürütülen faaliyetler

Asgari Mesafe: Kolluk birimlerinin acil durumda hızlı ve etkin müdahalesini sağlamak üzere yükümlü ve şiddet mağdurunun ev ve iş adresi ile bulunduğu konumun birbirine olan yakınlığı, buldukları şehrin yüz ölçümü, nüfus yoğunluğu, trafik durumu, kolluk birimlerinin etkin müdahale süresi gibi ölçütler göz önünde bulundurularak belirlenen, yükümlünün şiddet mağduruna fiziksel olarak herhangi bir biçimde zarar vermesini engelleyecek mesafe

Asgari Ücret: İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret

Aydınlatılmış Rıza: Korunan kişinin kendisi hakkında verilebilecek tedbir kararının anlayabileceği bir biçimde sebepleri, aşamaları ve sonuçları hakkında açıklama yapılarak bilgilendirilmesi ve özgür iradesi ile bu hususların tamamını anlayıp kabul ettiğine dair yazılı beyan

Aynı Bağış Depo Yönetimi ve Dağıtım Çalışma Grubu: Afetzedelere yapılan aynı bağışların toplanması, depo hizmetleri ve dağıtımına yönelik koordinasyondan sorumlu grup

Aynı Yardım: Yakacak, gıda, giyecek, kupon vb. şekilde gerçekleştirilen nakdi olmayan yardımlar

Ayrımcılık: Lehine olunan ve aleyhine olunan arasında hiçbir makul ayrımın yapılamadığı bir durumda, herkese eşit davranmama

Babalık İzni: Eşinin doğum yapması durumunda memura 10 gün, işçilere ise 5 gün süre ile verilen izin

Bağımlılık: Kişinin kullandığı bir madde, alkol, nesne veya yaptığı bir davranış (eylem) üzerinde kontrolünü kaybetmesi

Bağımlılık Yapan Maddeler: Psikoaktif madde; merkezi sinir sistemini etkileyerek beynin fonksiyonlarını değiştiren algıda, duylarda, davranışlarda, bilinçte ve ruh halinde değişikliklere neden olan kimyasal maddeler

Bağımsız Yaşama: Devamlı yardıma ihtiyaç duymaksızın ve kendi faaliyetleri üzerinde belirli bir karar verme ve kontrol düzeyine sahip olarak evde yaşama

Bakıcı Personel: Sağlık meslek liselerinin anestezi teknisyenliği, tıbbi görüntüleme teknisyenliği, tıbbi laboratuvar teknisyenliği, tıbbi sekreterlik, acil tıp teknisyenliği, ortopedik protez ve ortez teknisyenliği, çevre sağlığı teknisyenliği, diş protez teknisyenliği ve benzeri bölümleri hariç diğer bölümlerden mezun olan, liselerin çocuk gelişimi ve eğitimi, engelli veya yaşlı bakımı bölümü ile bu bölümlerin ön lisans programları mezunu olan ya da Milli Eğitim Bakanlığı onaylı asgari 400 saatlik Engelli Bakım, Yaşlı Bakım, Yaşlı ve Hasta Refakatçisi modüler programı veya yükseköğretim kurumlarının aynı amaçlı, eşdeğer eğitim programlarından sertifika alan kişi

Bakım: Durumları gereği toplum içerisinde bağımsız yaşama becerilerini yerine getirme konusunda desteğe gereksinim duyan bireylere verilen hizmetler

Bakım Elemanı: Konukevi, şiddet nleme ve izleme Merkezi ve İlk Kabul Birimi'nde bulunan kadınlara gidecekleri hastane, adliye ve benzeri diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili iş ve işlemlerde refakat eden; öz bakımlarını yapamayan kadınlarin bu gereksinimlerinin karşılanmasında yardımcı olan ve görev tanımları içerisinde verilen diğer görevleri yapan personel

Bakım Hizmetleri Kalite Standartları (BHKS): Engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım hizmeti kalitesinin geliştirilmesi, aksayan süreçlerin yönetilmesi, sunulan hizmetlerin ve kuruluşların performansının ölçülmesi, hizmet alan bireyin mahremiyeti ile bakım hizmeti alan ve verenlerin güvenliğinin sağlanması ve memnuniyetinin ölçüldüğü bir sistemin kurulmasına destek olunması amacıyla geliştirilen kalite standartları. ocuk koruma ve bakım hizmetlerinin kalitesini güvence altına almak amacıyla Bakanlık tarafından belirlenen hizmet standartları

Bakım Personeli: Ulusal meslek standartlarına göre ocuk, engelli ve yaşlı bakım merkezlerinde çalışan ve bakımdan sorumlu personel

Bakım Raporu: Bakım hizmetleri değerlendirme heyetinin; engelli bireye ait veya bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre engelli bireye düşen ortalama aylık geliri belirlediği, engelli bireyin ve ailesinin sağlık ve psikososyal durumunu tahlil ettiği, engellinin bakıma muhtaçlığını, ihtiyaç duyduğu bakım hizmetlerini ve engelli bireye verilecek bakım hizmet modellerini tespit ettiği ve genel erevesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen rapor

Bakım Sonrası Rehberlik ve İzleme: Reşit oluncaya kadar sosyal hizmet modellerinden yararlanan kişinin korunma veya bakım tedbiri kararı sona erdikten sonra toplumsal hayata uyum sağlaması, toplum içinde desteklenmesi, istihdam sürecinde ve ihtiyaç duyduğu alanlarda rehberlik ve izleme hizmet alabilmesi amacıyla izlenmesi ve desteklenmesi faaliyetleri

Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri: Bedensel, zihinsel ve ruhsal engellilikleri nedeniyle normal yaşamın gereklerine uymama durumunda olan kişilerin, fonksiyon kayıplarını gidermek ve toplum içinde kendi kendilerine yeterli olmalarını sağlayan beceriler kazandırmak veya bu becerileri kazanamayanlara devamlı bakmak üzere kurulan yatılı, resmî sosyal hizmet kuruluşlar

Bakım Zinciri: Çocuk bakım kuruluşlarının ilin veya bölgenin kapasite gereksinimleri ile çocukların yaşlarına, cinsiyetlerine veya psikososyal destek ihtiyaçlarına göre bölgesel olarak planlanması

Bakıma İhtiyacı Olan Engelli Birey: 1)Engellilik sınıflandırmasına göre engelliler için sağlık kurulu raporu ile ağır engelli olduğu belgelendirilenlerden günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek durumda olduğu sosyal inceleme raporu ile belirlenen ve 2828 sayılı Kanununun ek 7 nci maddesine göre ücreti Bakanlık tarafından karşılanan kişi 2)Engellilik sınıflandırmasına göre yetişkin engelli bireyler için engelli sağlık kurulu raporu ile ağır engelli/tam bağımlı olduğu belgelendirilenlerden ve çocuklar için Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu'nda "Çok İleri Düzeyde Özel Gereksinimi Vardır", "Belirgin Özel Gereksinimi Vardır" veya "Özel Koşul Gereksinimi Vardır" ibarelerinden birisi yer alanlardan; günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle sosyal inceleme raporu ile belirlenen ve 2828 sayılı Kanununun ek 7 nci maddesine göre ücreti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından karşılanan kişi

Balthazard Formülü: Bireyin engel oranı belirlenirken birden fazla engeli olanlar için kullanılan hesaplama şekli

Bebek Ölüm Hızı: Bir toplumda bir yılda canlı doğan ve bir yaşını tamamlamadan ölen bebek sayısının aynı toplumda aynı yıl içerisinde canlı doğan bebek sayısına oranının 1.000 ile çarpımı

Bedensel Engelli Birey: Kas, iskelet ve sinir sistemindeki bozukluklar nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey

Bireysel Bakım Planı: 1) Yaşlı hizmet merkezinde hizmet planlama servisinde her yaşlı için, yaşının özellikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınarak ayrı ayrı hazırlanan ve merkezin sorumlu müdürü tarafından onaylanan yaşlıya verilecek hizmet içeriğini ve sıklığını detaylı anlatan yazılı plan. 2) Genel çerçevesi Bakanlıkça belirlenen, bakıma ihtiyacı olan engelli bireyin evde bakımına ilişkin fiziksel, psikososyal ve benzeri alanlarda yaşadığı sorunlar ve bu sorunların sebepleri ile engelli bireyin hangi alanlarda bakıma ihtiyacı olduğunun tespit edildiği ve belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda yapılması gereken faaliyetleri içeren plan

Bireysel Rehabilitasyon Planı: Engellinin rehabilitasyonuna ilişkin olarak yapılan zihinsel, fiziksel, psikososyal, gelişimsel ve benzeri alanlara ilişkin değerlendirme sonucunda, ortaya çıkan bulgulara göre engelli bireye uygulanacak rehabilitasyon ve çalışma programlarının tespit edilmesini, süresini ve amaçlarını belirleyen plan

Bireysel Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF): ihtisaslaşmış Çocuk Evleri Sitelerinde koruma ve bakım altında olan çocukların risk ve ihtiyaç alanlarını belirlemek amacıyla kullanılan ANKA Psikososyal Destek Programı bileşeni

Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı: Genel zihinsel yetenek alanından tanılanan ve destek eğitim programını tamamlayan öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark etmeleri amacıyla yürütülen eğitim programı

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (Engelli Çocuklar İçin): Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programı

Boşanma: Evlenmenin yasal olarak sona erdirilmesi

Braille Alfabeti: Kendisi de görme engelli olan Louis Braille tarafından icat edilen görme engelli bireylerin okuma ve yazma için kullandıkları alfabe

Brüt Okullaşma Oranı: İlgili öğrenim türündeki tüm öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi

Bütünleşik Bakım Modeli: Bakım ihtiyacı olan her bireyin, tüm ihtiyaçları doğrultusunda hizmetlerin koordine edilerek ihtiyaç duydukları bakımı doğru yerde ve doğru zamanda alabilmelerini amaçlayan bakım hizmeti modelidir. Bakım hizmetleri kalite standartları temelinde şekillendirilen bütünleşik bakım modelinde; evde sağlık bakımı, evde sosyal bakım, gündüzlü bakım, geçici-misafir bakım, uzun süreli bakım, palyatif bakım, yoğun bakım, kritik bakım, manevi bakım hizmetleri

Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi: Sosyal yardımlara ilişkin tüm iş ve işlemlerin yürütüldüğü, sosyal yardım verileri ile yararlanıcıların sosyoekonomik verilerinin tutulduğu Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi ve veri tabanı

Cam Tavan Sendromu: Örgütsel önyargılar ve kalıplar tarafından yaratılan, kadınların üst düzey yönetim pozisyonlarına gelmelerini engelleyen görünmez, yapay engeller

Cinsel Sömürü: Korunmasızlık, ayrıcalıklı güç veya güven konumunun, başkasının cinsel sömürsünden parasal, sosyal veya siyasi kazanç sağlama amaçları dahil olmak üzere farklı amaçları da içerecek şekilde fiili olarak istismar edilmesi veya teşebbüsü

Cinsel Şiddet: Ev ve iş dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, herhangi bir ortamda, mağdurla olan ilişkilerinden bağımsız olarak, herhangi bir kişi tarafından herhangi bir cinsel eylem, cinsel bir eylem elde etmeye teşebbüs, istenmeyen cinsel yorumlar veya ilerlemeler veya insan kaçakçılığına yönelik eylemler veya bir kişinin cinselliğine karşı herhangi bir zorlama kullanarak başka bir şekilde yönlendirilen eylemler

Cinsel Taciz: Cinsel arzu ve isteklerini tatmin etmek üzere bir kimsenin başka bir kimseyi bedensel herhangi bir temasta bulunmadan rahatsız etmesi

Cinsiyet Farkı Endeksi: Kadın ve erkek arasında kaynakların

paylaşımını ekonomi, sağlık, eğitim ve karar alma kategorilerinde inceleyen endeks

Cinsiyet Oranı: Belirli bir öğretim yılında ilgili öğretim türünün kız çocuk brüt okullaşma oranının, aynı öğretim yılında ilgili öğretim türünün erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü göstermektedir. İki farklı göstergenin (brüt okullaşma oranlarının) birbirine oranlanmasıyla yapılan hesaplamaların 100 ile çarpılması

Cinsiyetçilik: Kamusal veya özel alanda, çevrim içi veya çevrim dışı olarak meydana gelen, bir kişinin veya bir grup insanın cinsiyetinden dolayı aşağı olduğu fikrine dayanan herhangi bir eylem, jest, görsel temsil, sözlü veya yazılı ifade, uygulama veya davranış

Cinsiyete Dayalı İş Bölümü: Kadınların ve erkeklerin yaptıkları işlerin niteliğinin ve karşılığının farklılaşması ve bu farklı işlere farklı değerlerin yüklenmesi

Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı: Erkekler ve kadınlar arasındaki ücret farkının, erkek ücreti içindeki yüzdesi

Çalışma Amaçlı Göç: İstihdam amacıyla kişilerin anavatanlarından ayrılarak başka bir devlete gitmeleri (Çalışma amaçlı göç, çoğu devletin göç kanunlarında ele alınmaktadır. Ayrıca, bazı devletler kendi ülkelerinden yapılan çalışma amaçlı göçü düzenlemek ve yurt dışındaki vatandaşları için fırsatlar yakalamak için aktif bir rol oynamaktadır.)

Çekirdek Aile: Anne, baba ve henüz evlenmemiş çocuklardan oluşan aile

Çeyiz Hesabı: Bankaların yurt içi şubelerinde Türk Lirası cinsinden mevduat hesabı, katılma hesabı veya özel cari hesap olarak Çeyiz Hesabı ve Devlet Katkısına Dair Yönetmelik kapsamında açılan hesap

Çift Yönlü Yaklaşım: Engellilik, yaşlanma, cinsiyet gibi konuların ana akımlaştırılması sürecinde anılan grupların kendi içerisindeki

çeşitliliğine ve düzeyine bağlı olarak farklılaşan ihtiyaçları için gerekli tedbirlerin alınması ve düzenlemelerin yapılması

Çocuğa Yönelik Şiddet: Çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından fiili veya potansiyel zarar ile sonuçlanan her türlü ihmâl, istismar, davranış ve sömürü

Çocuğu Terk Etme: Çocuğun ebeveyni tarafından terk edildiği, ebeveynin kimliğinin ya da nerede olduğunun bilinmediği, terk edilmişlik sonucunda çocuğun ciddi sıkıntılar yaşadığı; ya da ebeveynin çocuğu ile teması sürdürmediği veya belirli bir süre makul destek sağlayamadığı durum

Çocuğun İstismarı: Çocuk istismarı, sorumluluk, güven veya güç ilişkisi bağlamında çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna fiilî ya da potansiyel bir zarara neden olarak fiziksel ve/veya duygusal kötü muamele, cinsel istismar, ihmâl veya ihmalkar muamele yahut ticarî veyahut da diğer sömürünün her tür biçimi

Çocuğun İyi Olma Hali: Çocuğun yaşam kalitesini ve memnuniyetini ön plana alan ve belirlenmeye çalışılan temel göstergeler çerçevesinde yapabilirliklerini arttırmayı hedefleyen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım; sağlık, maddi durum, eğitim, ev ve çevre koşulları, ilişkiler gibi farklı alanlarda çocuğun 'iyi' olmasını hedefleyerek, çocuğun refahına ve gelişmesine bütünsel olarak yaklaşım

Çocuğun Üstün Yararı: Eşitlik, adalet, barış, özgürlük, özel ilgi, mutluluk, sevgi, anlayış gibi çocukların her türlü üstün yararının korunması

Çocuk: Daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan

Çocuk Alanında Aile Odaklı Hizmetler: Sosyal ve ekonomik destek ile aile yanında bakım, koruyucu aile ve evlat edindirme hizmetleri

Çocuk Bağımlılık Oranı: Yaş grubu 15-64 olan her 100 kişi başına düşen, 0-14 yaş grubundaki çocuk sayısı

Çocuk Bakım Kuruluşları: Korunma ihtiyacı olan çocukların bakım ve barınma ihtiyacının karşılandığı ev tipi sosyal hizmet birimlerinden olan çocuk evlerinin bağlı olduğu çocuk evleri koordinasyon merkezleri ile aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan ve çocukların psikososyal ihtiyacına veya suça sürüklenme durumuna göre ihtisaslaştırılan çocuk evleri siteleri

Çocuk Evi Sorumlusu: Hizmet birimine veya çocuk bakım kuruluşuna kabul edilen her bir çocuğun uyumunu sağlamak, takibini yapmak, uygulama ve mesleki çalışma planlarını psikososyal destek programı çerçevesinde hazırlayarak yürütmek, vaka sunumu yapmak, çocuğun aile ilişkilerini, sosyalleşme ve yaşam becerilerini, öz bakım ve özgüven yeterliliğini geliştirmek, eğitimini yönlendirmek, desteklemek ve çocuğun aldığı sağlık hizmetlerinin sonuçlarını izlemek konularında sorumlu sosyal çalışma görevlisi

Çocuk Evleri: Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı, mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimleri

Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi (ÇEKOM): Çocuk evlerinin illerde planlanmasını, açılış ve işleyişine ilişkin her türlü işlem ile harcamaların yapılmasını, takibini, denetlenmesini, çocuk evine kabulü yapılacak çocukların belirlenmesi ve uyumuna yönelik çalışmalar ile çocuk evleri arasındaki koordinasyonu sağlamak amacıyla oluşturulan merkez

Çocuk Evleri Sitesi (ÇES): Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluş

Çocuk Gelişimi: Çocukların ince ve kaba motor beceriler de dahil olmak üzere, sosyal, duygusal, entelektüel, fiziksel gelişim ile konuşma ve dil gelişimi alanlarında beceri kazandığı süreç

Çocuk Hakimi: Hakkında kovuşturma başlatılmış olanlar hariç, suça sürüklenen çocuklarla korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında uygulanacak tedbir kararlarını veren çocuk mahkemesi hakimi

Çocuk Hakları: Çocuğun yaşı, dini, dili, ırkı, maddi durumu ya da doğum yeri fark etmeden verilen haklar

Çocuk Hakları Danışma Kurulu: 81 ilde faaliyet gösteren 11 Çocuk Hakları Komiteleri arasındaki eşgüdümü sağlamak için oluşturulan, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılacak faaliyetlerin planlanmasında görev alan ve her yıl eylem planını komiteler ile paylaşarak takibini yapan kurul

Çocuk Hakları Komitesi: Çocuklara aile, toplum ve kamusal hayata katılım göstermeye yönelik fırsatlar yaratarak çocuk haklarına yönelik bilinç ve duyarlılık kazanmak ve her kademede çocukların karar alma süreçlerine katılmaya yönelik imkan sağlayan oluşum

Çocuk Hizmet Birimi: Sosyal Hizmetler Kanunu'na göre faaliyet gösteren ve korunma ihtiyacı içerisindeki çocuklara uygun sosyal hizmet modellerini uygulayan bakanlığa bağlı birimler

Çocuk Hizmet Bölgesi: Çocuk bakım kuruluşları arasında bakım zinciri oluşturacak şekilde bir veya birden fazla ilin dahil olduğu bölge

Çocuk İhmali: Çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin, çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları (sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam şartları) karşılamaması

Çocuk İşçiliği: Çocuklar için zihinsel, fiziksel, toplumsal ya da ahlaki açılardan tehlikeli ve zararlı olan; okula düzenli devam etmelerini engelleyerek eğitim hakkından mahrum kalmalarına, okullarından erken ayrılmalarına yol açan ve çocukların eğitimleriyle birlikte yürütmek zorunda kaldıkları ağır işlerde çalışmaları

Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM): Çocuk İzlem Merkezleri konulu 2012/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi doğrultusunda Sağlık Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren; çocuktaki ikincil örselenmenin önüne geçildiği, korunma altına alınması gereken olgularda çocuğun kalabileceği uygun bir ortam sağlanıncaya kadar geçici bir süre barınma, beslenme, giyim, sağlık, güvenlik ve ailenin ilk danışmanlık gereksinimlerinin karşılandığı ve de aile ile çocuğa hukukî yardımın sağlandığı merkezler

Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme İşlemleri: Korunma ihtiyacı olan ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından gözetim altına alınan çocuklar hakkında yapılan ilk değerlendirme hizmetleri ile uygun hizmet modeli belirleninceye kadar veya çocukların yasal temsilcilerine teslim edilmelerine kadar geçen sürede barınma ve temel gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik işlemler

Çocuk Kulübü: İlkokul ve ortaokul eğitimine devam eden çocuklara hizmet veren kuruluş

Çocuk Mahkemeleri: Asliye ceza mahkemesi ile sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından, suça sürüklenen çocuklar hakkında açılacak davalara, çocuk ağır ceza mahkemeleri, çocuklar tarafından işlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarla ilgili davalara bakan; kanunlarda yer alan tedbirleri almakla görevli, çocuklar hakkında açılan kamu davalarının görüldüğü mahkemeler

Çocuk Özel Gereksinim Alan Kılavuzu: Gelişim geriliğinin ve hastalıklara bağlı doku, organ ve/veya fonksiyon kaybının tanımlandığı kılavuz

Çocuk Psikososyal Destek Hizmeti: Bakanlığa bağlı kuruluşlar tarafından hizmet sundukları kişilerin bireysel farklılıkları ile ihtiyaçları dikkate alınarak oluşturulan ve varsa psikososyal destek programı çerçevesinde yürütülen mesleki müdahale süreçleri

Çocuk Refahı Hizmetleri: Çocukların korunması ve ailelerin çocuklarına gereken bakımı sağlamalarının desteklenmesi, aileleriyle kalamayacak veya ailelerine geri dönemeyecek çocuklara kalacak yer verilmesi ve çocuğun iyi olma halini desteklemeyi amaçlarına yönelik olarak, önlemeden başlamak üzere müdahaleye kadar uzanan bir hizmet süreci (Bu hizmetler aile merkezli, güçlü yönlerle dayalı ve ailenin kültürüne, değerlerine, inançlarına ve ihtiyaçlarına saygılı olmalıdır.)

Çocuk Temsilcisi: Kuruluşlarda verilen hizmetlerin verimini artırmak ve çocukların hizmete ve yönetime katılımlarını sağlamak amacı ile kendi aralarında yılda bir kez yapılan seçimle yetki verilen çocuk

Çocuk Teslimi: Velayete ilişkin verilen ilam veya tedbir kararına istinaden süreklilik arz etmeyen, çocuğun yükümlüden alınarak hak sahibine verilmesi süreci

Çocuk ve Gençlik Merkezi (ÇOGEM): Çocuk ve Gençlik Merkezi: Eşler arası anlaşmazlık, ihmâl, hastalık, kötü alışkanlık, yoksulluk, terk ve bu gibi nedenlerle sokağa düşerek sosyal tehlike ile karşı karşıya kalan veya sokakta çalıştırılan çocuk ve gençlerin geçici süre ile rehabilitasyonlarını ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamak amacı ile kurulan yatılı ve gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları

Çocukla Kişisel İlişki Tesisi: Anne veya babanın, velayeti kendine bırakılmayan çocuk ile belirli zamanlarda ve belirli koşullarda yapacağı görüşmelerin düzenlenmesi

Çocuklar İçin Gündüz Bakımı: Küçük yaştaki ve özel ihtiyaçları olan çocuklar başta olmak üzere, çocuklara günün belirli zaman aralıklarına kendi evlerinde kalmaya devam ederken bakım sağlanması (Örneğin anaokullarındaki çocuklara (kreşlerde) ve okulda ek derslere kalan gruplara yönelik olarak gündüz bakım hizmetleri bulunmaktadır.)

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER): Sağlık Bakanlığı tarafından engelli sağlık kurulu raporu vermeye yetkilendirilmiş hastaneler tarafından düzenlenen, çocukların özel gereksinim düzeylerinin (engellilik durumlarının) belirlendiği belge

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER) Sağlık Kurulu: İkinci ve üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarında, çocukların özel gereksinimlerinin tespiti ile terör, kaza ve yaralanma durum bildirimine yönelik başvuruları değerlendirerek karar vermeye yetkilendirilmiş, 6 ncı maddede belirtilen kurul

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER) Yetkili Hekimi: Çocukların özel gereksinimlerinin değerlendirilmesi için hizmet içi eğitim aldığı belgelenmiş, süreç koordinasyonu için başhekim tarafından yetkilendirilen çocuk sağlığı ve hastalıkları ana dal ya da çocuk sağlığı ve hastalıkları yan dal uzmanı

Çocuklar İçin Terör, Kaza ve Yaralanmaya Bağlı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu: ÇÖZGER sağlık kurulu tarafından terör, kaza ve yaralanmalar için düzenlenen rapor

Çocuklarda Mahremiyet Bilinci Eğitimi: Çocuklarda mahremiyet bilincinin kazandırılması amacıyla çocuk hizmetleri alanında çalışan personele, çocukla temas halinde olan paydaş kurum çalışanlarına ve ebeveynlere yönelik verilen eğitim

Çok Amaçlı Sosyal Hizmet Kuruluşları: Aynı yerleşkede ve/veya binada, birden çok sosyal hizmet kuruluşunun tek yönetim ve denetim altında kurulmasına ve çalışmasına imkan tanıyan sosyal hizmet kuruluşları

Çok Kültürlü (lük): Çeşitli kültürlerin birlikte var olması. Bu birliktelikte kültür ırksal, dini veya kültürel grupları içerir ve geleneksel davranışlarda (adetler), kültürel kabul ve değerlerde, düşünce kalıplarında ve iletişim tarzlarında görünürlük kazanması

Darülaceze Müessesesi: 15/4/1916 tarihli ve 2511 sayılı Darülaceze Nizamnamesi ile kurulan kuruluş

Davranışsal Bağımlılık: Fiziksel bir maddeye dayandırılmayan, davranış tabanlı bağımlılıklar (Davranış tabanlı bağımlılıklar; oyun, bilgisayar, televizyon, kumar vb. bağımlılıklar ile insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsamaktadır. Davranışsal bağımlılıklar fiziksel hastalık riski oluşturmakla birlikte, birey üzerinde daha çok psikolojik ve sosyolojik problemlere neden olmaktadır.)

Değerlendirme Komisyonu: Konukevlerinin işleyişi, kadınlar ve çocuklara verilecek hizmetleri tespit ve bu hizmetlerin düzenli olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla oluşturulan komisyon. Şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması ve şehit yakınlarının her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla, şehit yakınlarına yapılacak ayni ve nakdi yardımlar ile isim verme işlemlerinin kayıt altına alınarak bütünlük içinde yürütülmesi görevini gerçekleştirmek üzere Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğünden Sorumlu Bakan Yardımcısı başkanlığında, Sosyal Yardımlar Genel Müdürü, Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürü, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ve 1. Hukuk Müşaviri'nden oluşan heyet

Demans: Biyolojik yaşlanma sürecinin beklenen, olağan sonuçlarının ötesinde, bilişsel işlevlerde yıpranmaya yol açan, genellikle kronik veya zamanla ilerleyen nitelikte bir sendrom (Hafıza, düşünsel süreçler ve oryantasyon, algılama, hesaplama, öğrenme kapasitesi, dil ve yargılama süreçlerini etkilemekte.)

Devlet Övünç Madalyası: Cumhurbaşkanının kararı ve tevcihi ile yurt içinde veya dışında gösterdiği sorumluluk ve görev anlayışı içinde feragat ve fedakarlık, başarı ve yararlılık dolu çalışmalarıyla Türkiye Cumhuriyeti ve Türk Milleti adına haklı gurur kaynağı teşkil ederek malul olanlara ve şehit olan kişilerin Madalya ve Nişanlar Kanunu 5'inci maddesinde belirtilen mirasçılarına verilen madalya

Dezavantajlı Çocuk: Sosyal, kültürel, gelişimsel ve ekonomik boyutlarda bazı imkanlara erişmekte güçlük yaşayan, bunun sonucunda fiziki veya duygusal/sosyal açıdan etkilenen çocuklar

Diaspora:1)Herhangi bir ulusun veya inanç mensuplarının ana yurtları dışında azınlık olarak yaşadıkları yer 2) Herhangi bir ulusun yurdundan ayrılmış kolu, kopuntu 3) Yahudilerin ana yurtlarından ayrılarak yabancı ülkelerde yerleşen kolları, kopuntu

Dijital Okuryazarlık: Bilgiyi bulmak, değerlendirmek, oluşturmak ve iletmek için hem bilişsel hem de teknik beceriler gerektiren bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yeteneği

Dil: İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli veya görsel işaretler sistemi; lisan, zeban

Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Birey: Organik ya da işlevsel nedenlerle dili öğrenmede, konuşmada ve iletişimde yaşanan güçlükler sonucunda eğitimi, öğrenimi ve toplumsal yaşamı olumsuz yönde etkilenen birey

Doğrudan Ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hak ve özgürlüklerden aynı ya da benzer konumda bulunanlarla kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen veya zorlaştıran her türlü ayrımcı muamele

Doğum Yardımı: 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı Sosyal Hizmetler Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesine göre Türk vatandaşlarına canlı doğacak her bir çocuk için bir kereye mahsus olmak üzere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ödenen yardım

Doğum Yardımı Sistemi (DYS): Bakanlık tarafından oluşturulan ve doğum yardımı işlemleri için kullanılan elektronik sistem

Dolaylı Ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulması

Down Sendromu/Mongolizm: Vücut hücrelerindeki kromozom sayısının anormal olması sonucu ortaya çıkan genetik farklılık

Durum Değerlendirme Raporu: Kadının hizmetle karşılaştığında ve sonrasında oluşan durumlar karşısında yapılan görüşme ve bu görüşme sonucu elde edilen bilgiler ile dosya incelemeleri sonucunda yazılan rapor

Düzenli Sosyal Yardım: Düzenli Sosyal Yardım hane veya kişiye hak sahipliği kriterlerini kaybedinceye kadar ve başka bir başvuru yapma şartı aranmaksızın düzenli olarak belirli periyotlarda yapılan sosyal yardımlar

Ekonomik Destek: Sosyal inceleme raporu sonucunda müracaatçının ihtiyacına göre geçici veya süreli olarak verilen para yardımı

Ekonomik Şiddet: Kadının istihdama katılımının etkilenmesi dahil, ekonomik olarak zarara uğramasına neden olan eylemler

Elektronik Kelepçe: Yükümlünün ayak veya kol bileğine takılan elektronik cihaz

Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğere bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey

Engelli Geçici Misafir Bakım Hizmeti: Evde bakım desteği alan engelli bireylerin aileleri başta olmak üzere, tüm engelli ailelerinin yıl içerisinde hac, umre, sağlık gibi çeşitli nedenlerle engelli bireylerinden geçici süreyle ayrı kalacak olmaları halinde, engelli bireyler için mevcut yatılı kuruluşlarında sunulan geçici bir bakım modeli

Engelli Gündüz Bakım Merkezleri: Engellisine bakan aile bireylerinin gün içerisinde kendilerine de vakit ayırıp sosyal hayata katılmalarını sağlamak ve engelli bireylerin ailesi yanında çevresinden koparılmadan bakımını sağlamak amacıyla tam veya yarı zamanlı olarak engelli bireylere sunulan gündüzlü hizmet modelidir.

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPS): Ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu engellilerin engel grupları ve eğitim durumlarına göre yapılan ve sonuçları devlet memurluğu ile kamu kurum ve kuruluşlarının işçi kadrolarına alınmalarında kullanılan merkezi sınav

Engelli Yakını: Aynı hanede ikamet etmek şartıyla 18 yaşından küçük en az %40 ve üzeri engelliye bakma yükümlülüğü bulunan, engelinin fiili bakımını gerçekleştiren kişi

Engelli Yakını Aylığı: 2022 sayılı Kanun gereğince 18 yaşından küçük, özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlarımıza yapılan yardımlar

Engelliler için Ana Akımlaştırma: Siyasi, ekonomik ve sosyal alanlardaki tüm politika, program ve hizmetlerden engellilerin diğere bireylerle eşit şekilde yararlanabilmesi için bu politika, program ve hizmetlerin tasarım, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde gözetilmesi ve tüm bu süreçlere katılımlarının sağlanması

Engelliler İçin Kimlik Kartı: Engellilere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanmada kullanılmak üzere Bakanlık tarafından verilen ve engellilik durumuna göre ulaşımda refakatçi ile birlikte yararlanma durumunu da gösteren kimlik kartı

Engelliliğe Dayalı Ayrımcılık: Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama

Engellilik Durumu: Bireyin doku, organ ve/veya fonksiyon ve psikiyatri tanısı ve buna bağlı muhakeme yeteneği kaybından kaynaklı engelliliğini uluslararası yöntemleri temel alarak belirleyen derecelendirmeler, sınıflandırmalar ve tanılamalar

Engellilik Sağlık Kurulu: İkinci ve üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarında, erişkinlerin engellilik tespiti ile terör, kaza ve yaralanmaya bağlı durum bildirimine yönelik başvuruları değerlendirerek karar vermeye yetkilendirilmiş ve Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen kurul

Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olması

Erişilebilirlik Belgesi: Komisyon tarafından denetlenen umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının denetim tarihi itibari ile erişilebilirlik mevzuatına uygunluğu komisyonca belirlenenlere valilik tarafından verilecek belgeyi

Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonu: Erişilebilirlik standartlarının uygulanmasını izleyen ve denetleyen komisyon

Erişilebilirlik Standartları: Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı TS 9111, TS 12576, TS 12460, TS ISO 23599, TS 13536, TS ISO 23600 ve diğer erişilebilirlik standartları

Erişilebilirlik Tespiti: Umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik izleme ve denetleme formlarında yer alan hususların yerinde ve konu ile ilgili dokümanlar aracılığıyla yapılan incelemeler sonucu standartlara uygunluk durumunun belirlenmesi

Erişkinler İçin Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Sağlık Bakanlığı tarafından engelli sağlık kurulu raporu vermeye yetkilendirilmiş hastaneler tarafından düzenlenen, yetişkin engelli bireylerin engellilik durumlarının belirlendiği belge

Erken Çocukluk Eğitimi: Çocuklukların erken bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek ve küçük çocukları aile bağlamının dışında planlı eğitimle tanıştırmak için bütüncül bir yaklaşım ile tasarlanan program

Erken Müdahale: Sosyal, psikolojik ya da kişiler arasında veya toplum içerisinde karşılaşılan zorluklara başlangıç aşamasında erken bir noktada olumlu müdahalede bulunmanın önemini vurgulayan ve halihazırda sağlık ve sosyal bakım alanındaki hizmet sunumunda özellikle ön plana çıkan ilke

Eşit Fırsatlar Politikası: Genellikle daha öncesinde ayrımcılığa maruz kalmış olabilecek çeşitli sosyal gruplara mensup bireylere özel vurgu yapılarak eğitim, istihdam, sağlık veya sosyal refah gibi alanlarda veya imkanlarda herkese eşit fırsatlar verilmesini hedefleyen politikaları ifade etmek için kullanılan terim

Eşitsizlik: Varlık, kaynaklar ve refah unsurlarının toplumun mensupları arasında eşitsiz dağılımı

Ev Tipi Sosyal Hizmet Birimleri: Çocuk, kadın, engelli ve yaşlılar ile bakım veya barınma ihtiyacı olan kişilere hizmet verilen mesken niteliğindeki yatılı sosyal hizmet birimleri

Ev Tipi Sosyal Hizmet Birimleri Koordinasyon Merkezi: İl müdürlüğü bünyesinde oluşturulan ev tipi sosyal hizmet birimlerinin bağlı olduğu merkez

Evde Bakım: Durumları gereği bağımsız yaşama becerilerini kazanamayan veya rehabilitasyondan yararlandığı halde özel ilgi, destek ve korunmaya gereksinim duyan bireylere verilen hizmetler

Evde Bakım Hizmeti Birimi: Akıl ve ruh sağlığı yerinde olan, tıbbi bakıma ihtiyacı olmayan ve herhangi bir engeli bulunmayan yaşlının bakımı ile ilgili olarak hanehalkının tek başına veya komşu akraba gibi diğer destek unsurlarına rağmen yetersiz kaldığı durumlarda yaşlılara evde yaşamlarını devam ettirebilmeleri için yaşam ortamlarının iyileştirilmesi, günlük yaşam faaliyetlerine yardımcı olunması amacıyla sunulan sosyal, fiziksel, psikolojik destek hizmetlerini yürüten birim

Evde Bakım Yardımı: 10.000 gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar, aylık olarak bakım verene ödenen miktar

Evde Bakıma Destek Hizmeti: Meslek elemanlarının önerileri doğrultusunda, engelliye bakıcı personel tarafından ikametgahında bakım hizmeti verilmesi ile engelliye ve ailesine psikososyal destek sunulması

Evlat Edinen: Yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre, evlat edinmesine hukuksal engeli olmayan kişi veya eşler

Evlat Edinilen: Hakkında mahkemece korunma kararı alınan veya ailesi tarafından evlat edinilmesine rıza gösterilen küçük

Evlat Edinme: Durumu evlat edindirilmeye uygun bir çocukla, durumu evlat edinmeye uygun kişi/eşler arasında hukuki yolla soybağı kurularak çocuk-ebeveyn ilişkisinin kurulması

Evlenme: Türk Medeni Kanunu'na göre evlenmeye ehil erkek ve kadının, yetkili kanuni merci önünde yapmış oldukları çift taraflı bir akit

Evrensel Tasarım: Ürünlerin, çevrenin, programların ve hizmetlerin özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca herkes tarafından kullanılabilir şekilde tasarlanması

Fayda Sahibi: Sosyal yardım ödemesini alan kişiyle bir ilişkisi olan ve bir şekilde sosyal yardımdan yararlanan kişi (Örneğin, çocuklar için yapılan şartlı eğitim yardımlarında 18 yaşından küçük kişilere ödeme yapılmadığı için yardımın hak sahibi çocukların ebeveynleri, yardımın fayda sahibi ise çocukların kendisidir.)

Fiziksel Şiddet: İtip kakmak, tartaklamak, tokatlamak, tekmelemek, kesici ve/veya delici aletlerle ya da sert cisimlerle bedene zarar vermek, sağlıksız ve kötü koşullarda yaşamaya mecbur bırakmak, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olmak suretiyle bedensel zarara uğratmak, erken yaşta ve/veya zorla evlendirmek, öldürmek, töre ve namus cinayetleri gibi kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal eden ve onun bütünlüğünü hedef alan, kişiye acı çektiren her türlü saldırı

Fizyoterapist: Üniversitelerin fizyoterapi ve rehabilitasyon alanında lisans eğitimi almış, rehberlik ve araştırma merkezlerinde bireylerin yetersizliklerinden kaynaklı ağrıyı, engeli ve yeteneklerini özel ölçme, değerlendirme ve inceleme yöntemleri ile belirleyerek hekimin tanısına göre, fonksiyonun ve fonksiyonel kapasitenin geliştirilmesine yönelik fizyoterapi ve rehabilitasyon programını planlayan, uygulayan ve tekrar değerlendirerek rapor eden personel

Formel Bakım: Herhangi bir kamu kurumunun veya özel sektörün çalışanları tarafından engelli/yaşlı bakım evleri gibi kurumlarda sağlanan bakım ile kişinin kendi evinde ya hemşire gibi profesyonel eğitilmiş bakıcılar ya da eğitim almamış bakıcılar tarafından sağlanan hizmetler

Gazi:

1) Muharip Gazi: Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarından harbe fiilen katılanları

2) Malul Gazi: Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarından; Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırlarını korumak ve güvenliğini sağlamak görevi ile harpte veya devletin bekasını hedef alan terör örgütlerine karşı yurt içi ve

yurt dışı mücadelede her çeşit düşman veya terörist silahlarının tesiriyle veya harp bölgesindeki hareket ve hizmetler sırasında, bu hareket ve hizmetlerin sebep ve tesiriyle yaralanarak tedavileri sonucunda engelliliği rapor ile kesinleşen birey

Gecikmesinde Sakınca Bulunan Hal: Kolluk tarafından yapılacak tahkikat ve risk değerlendirilmesi sonucunda, derhal işlem yapılmadığı takdirde, şiddet eyleminin önlenememesi, kişinin can güvenliği, hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girmesi, korunan kişinin zarar görmesi, şiddet eyleminin iz, eser, emare ve delillerinin kaybolması, şiddet uygulayanın kaçması veya kimliğinin tespit edilememesi gibi ihtimallerin ortaya çıkması ve resen veya ilgilinin talebi üzerine mülki amirden ya da hakimden karar almak için yeterince vakit bulunamaması hali

Geçici Bakım Sözleşmesi: Evlat edinilecek küçüğün, bakım ve eğitimi için evlat edinme başvurusu uygun görülen kişi veya eşlerin yanına yerleştirilmesi öncesinde bu kişilerle imzalanan sözleşme

Geçici Ekonomik Destek: Yardıma muhtaç olduğu tespit edilen ailelerin çocukları ile gençlere, sosyal ve ekonomik bir sorunun giderilmesi amacıyla yılda bir, zaruri hallerde en çok iki defaya mahsus olmak üzere ekonomik destek tutarının en fazla üç katına kadar yapılacak yardımlar

Geçici Koruma: Hayati tehlikesi bulunan şiddet mağdurunun kolluk tarafından gerektiğinde her türlü teknik cihaz ve donanımlarla, yirmi dört saat esasına göre kesintisiz olarak, şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişilerden gelebilecek tehlikelerden korunması amacıyla yerine getirilen tedbir

Geçici Koruyucu Aile Modeli: Acil koruma gereken ya da hakkında hizmet planı oluşturulmamış ve kuruluş bakımına yerleştirilmemiş ya da kendisi için planlanan hizmet modelinden çeşitli nedenlerle henüz yararlandırılmamış çocuklar için, temel ana, baba eğitimleri ve Koruyucu Aile Birinci ve İkinci Kademe Eğitimini almış profesyonel kişi ve ailelerin sağladığı birkaç gün ile en fazla bir ay arasında değişen bakım

Geçici Koruyucu Aile Ödemesi: Geçici Koruyucu Aileler yanına yerleştirilen çocukların bakımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla ailelerin hizmetine karşılık yapılan aylık ödeme

Geçici Misafir Bakım Hizmeti: Evde bakım yardımı alan engelli bireylerin aileleri başta olmak üzere, engelli bireylerin üyesi olduğu tüm ailelerin yıl içerisinde hac, umre, sağlık gibi çeşitli nedenlerle engelli bireylerinden geçici süreyle ayrı kalacak olmaları halinde, engelli bireyler için mevcut yatılı kuruluşlarda sunulan geçici hizmet

Gelir Boşluğu: Yoksulların ortalama refah düzeyi ile yoksul nüfus içerisinde yoksulluk sınırı arasındaki oranı (Örneğin, refah düzeyinin kişi başı tüketime göre hesaplandığı durumlarda, yüzde 25'lik bir gelir boşluğu, yoksulların kişi başına tüketiminin yoksulluk gelirinin yüzde 25 altında olduğu anlamına gelmektedir.)

Gelir Dağılımı: Ulusal gelirin bireyler ya da hane halkları arasında paylaşılması; bazılarının diğerlerinden daha fazla varlıklı olduğu ekonomik ve sosyal eşitsizliğin göstergesi

Gelir Dağılımı Eşitsizliği: Nüfusun en zengin %20'lik diliminde yer alan grubun (ilk beşte birlik dilim) aldığı toplam harcanabilir gelirin, en fakir %20'lik dilimindeki grubun (son beşte birlik dilim) aldığına oranıdır. P80/P20 dilimlerinin pay oranı

Gelir Durumuna Bağlı Olmayan Yardım: Engellilik gibi beklenmedik durumlara dayalı ya da yatay olarak yeniden dağıtıma (örn. çocuklara) yönelik veya gelirin yerini alan kazançlar (hastalık, annelik/babalık veya işsizlik) şeklindeki sosyal transferler

Gelir Durumuna Bağlı Yardımlar: İhtiyacın kanıtlanmasıyla sağlanan ve bütçesi belirli bir sınırın altında kalan belirli kategorideki bireyleri veya hane halklarını hedef alan program

Gelir Testi: Kişinin çeşitli göstergeler ışığında mevcut gelirinin belirlenmesine ilişkin nesnel yöntem

Genel Teftiş: Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlığın denetimine tabi resmi ve özel kuruluşların iş, işlem ve süreçlerinin mevzuata uygunluğu ile kaynakların

etkin, verimli ve ekonomik kullanımını sağlamak ve Bakanlık hizmetlerinin kalitesini artırmaya yardımcı olmak için çözüm ve öneriler geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen teftiş faaliyeti

Geriatri: 65 yaş ve üstü hastaların sağlık sorunları, hastalıkları, sosyal ve fonksiyonel yaşamları, yaşam kaliteleri, koruyucu hekimlik uygulamaları ve toplum yaşlanması ile ilgilenen bilim dalı

Gerontoloji: Yaşlanma ve yaşlılığın bedensel, ruhsal, kültürel, tarihsel ve sosyal yönlerinin açıklanması ve modifikasyonu ile ilgilenen bilim dalı

Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını kapsayan düzensiz göç ile uluslararası korumayı ifade eder

Göçmen: Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip 5543 sayılı İskan Kanunu gereğince kabul olunanlar

Göreceli Yoksulluk Sınırı: Ülkedeki genel gelir dağılımı veya tüketim dağılımına bağlı olarak tanımlanan yoksulluk sınırı (Örneğin, ülkenin ortalama geliri veya tüketiminin %50'si olarak belirlenebilir.)

Görme Engelli Birey: Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybindan dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey

Grup/Ev Sorumlusu: Hizmet birimine veya çocuk bakım kuruluşuna kabul edilen her bir çocuğun uyumunu sağlamak, takibini yapmak, uygulama ve mesleki çalışma planlarını psikososyal destek programı çerçevesinde hazırlayarak yürütmek, vaka sunumu yapmak, çocuğun aile ilişkilerini, sosyalleşme ve yaşam becerilerini, öz bakım ve özgüven yeterliliğini geliştirmek, eğitimini yönlendirmek, desteklemek ve çocuğun aldığı sağlık hizmetlerinin sonuçlarını izlemek konularında sorumlu sosyal çalışma görevlisi

Gündüz Bakımevi: 25-66 aylık çocuklara hizmet veren kuruluş

Gündüzlü Bakım Hizmeti Birimi: Yaşamını evde ailesi, akrabalarıyla veya yalnız sürdüren sağlıklı yaşlılar ile demans, alzheimer gibi hastalığı olan yaşlıların yaşam ortamlarını iyileştirmek, boş zamanlarını değerlendirmek, sosyal, psikolojik ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında yardımcı olmak, rehberlik ve mesleki danışmanlık yapmak, kendi imkanlarıyla karşılamakta güçlük çektikleri konular ile günlük yaşam faaliyetlerinde destek hizmetleri vermek, ilgilerine göre faaliyet grupları kurarak sosyal faaliyetler düzenlemek suretiyle sosyal ilişkilerini zenginleştirmek, aktivitelerini artırmak ve gerekli olduğu zamanlarda aileleri ile dayanışma ve paylaşma sağlanarak yaşlının yaşam kalitesinin artırılması amacıyla sunulan hizmetleri yürüten birim

Güvenli Bölge: Yükümlünün fiziksel olarak şiddet mağduruna zarar verme ihtimalinin düşük olduğu güvenli yer ya da konum

Habiliasyon: Engellinin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesini ve yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler kazandırmaya yönelik hizmetler

Hafif Düzeyde Çalışma Gücü Kaybı: Çalışma gücünün en az %40-49 arasında kaybedilmesi

Hak Sahibi: Sosyal yardım programı kapsamında gerçekleştirilen ödemenin doğrudan yapıldığı kişiyi belirtmek için kullanılmakta (Örneğin, çocuklar için yapılan şartlı eğitim yardımlarında 18 yaşından küçük kişilere ödeme yapılamadığı için yardımın hak sahibi yani ödemenin yapıldığı kişi çocukların ebeveynleri, yardımın fayda sahibi ise çocukların kendisidir.)

Hak Sahibi Tespit Komisyonu: İstihdam başvurusunun yapıldığı il müdürlüğünde yer alan, başvuruya esas konunun kanun kapsamında olup olmadığını durum belgesi ile başvuru sahiplerinin istihdam hakkı sahibi olup olmadığını istihdam hak sahipliği belgesi ile tespit eden, vali veya görevlendirdiği vali yardımcısı başkanlığında; aile ve sosyal hizmetler il müdürü, sosyal güvenlik il müdürü ile aile ve sosyal hizmetler il müdürünün teklifi üzerine vali tarafından görevlendirilen bir kişiden oluşan komisyon

Hane: İkamet edilen il dışında öğrenim gören çocuklar dahil olmak üzere, aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre aynı konut ya da aynı konut bölümüne kaydedilmiş kişi veya kişilerden sosyal inceleme raporu ile birlikte yaşadığı tespit olunanların oluşturduğu birim

Hane Ziyareti: Sosyal yardımlara başvuran vatandaşların mevcut durumlarının belirlenmesi amacıyla ya da hali hazırda sosyal yardım alan vatandaşların durumlarında bir değişiklik olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı personeline gerçekleştirilen incelemeler

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı konutta veya aynı konutun bir bölümünde yaşayan, temel ihtiyaçlarını birlikte karşılayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine iştirak eden bir veya birden fazla kişiden oluşan topluluk

Hanehalkı Bütçe Araştırması: Hanelerin sosyoekonomik yapıları, yaşam düzeyleri ve tüketim kalıpları hakkında bilgi veren, uygulanan sosyoekonomik politikaların geçerliliğinin test edilmesi amacıyla kullanılan en önemli kaynaklardan biri

Harp Malulü: Subay, astsubay, uzman er ve erbaş, sözleşmeli erbaş ve er ile Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından görevlendirilen, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

1. 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan Harpte fiilen ateş altında,
2. Harpte, harp bölgelerindeki harp hareket ve hizmetleri sırasında, bu hareket ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,
3. Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silahlarının etkisiyle,
4. Askeri hareketi gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,
5. Barışta ve olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli

olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve tesirleriyle, 6. Anayasanın 92'nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşmalar uyarınca yabancı ülkelere Türk Silahlı Kuvvetleri gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında, vazife malulü olan bireyler

Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması (ICD) Kodu: Hastalıkların sınıflandırması ve hastalık isimlerinin kesin kriterlere göre bir araya getirilmesinden oluşan uluslararası kategorik kodlama sistemi

Hayati Tehlike: Bir kimsenin ölümle sonuçlanabilecek bir şiddet olayına maruz kalması ya da kalma ihtimalinin bulunması hali

Hısımlık: Evlenme ya da evlat edinme vasıtasıyla gerçek kişiler arasında oluşan bağ (TMK'ya göre kan hısımlığı, üstsoy-altsoy hısımlığı, kayın hısımlığı, yansoy hısımlığı, sıhri ve suni hısımlık türleri vardır.)

Hizmet Birimi: Sosyal Hizmetler Kanununa göre faaliyet gösteren ve korunma ihtiyacı içerisindeki kişilere uygun sosyal hizmet modellerini uygulayan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı birimler

Hizmet İçi Eğitim: Yıllık eğitim planı kapsamında personelin eğitimi amacıyla düzenlenen hizmet içi eğitim, kurs ve seminerler ile konferans, panel, sempozyum, forum, tartışma, staj, araştırma, inceleme ve uygulama gezileri gibi çalışmalar

Hukuk Otomasyon Sistemi: İdari, adli, icra takip ve dava dosyalarının ve diğer hukuki işlemlerinin çevrim içi olarak takibini sağlayan sistem

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Komisyonu: 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu uyarınca kurulan komisyon

Hukuki Uyuşmazlık Değerlendirme Komisyonu: 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2/5/2012 tarihli 2012/3187 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yayımlanan Hukuki Uyuşmazlık Değerlendirme Komisyonunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile kurulan komisyon

Hukuki Yardım ve Değerlendirme Komisyonu: Türk Ceza Kanununun Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar, Milli Savunmaya Karşı Suçlar bölümlerinde yer alan suçlara ilişkin olarak bu eylemlerin devamı niteliğindeki eylemlerin ortaya çıkarılması, etkilerinin azaltılması veya bertaraf edilmesinin sağlanmasında yardımcı, faydalı oldukları sırada hayatlarını kaybedenlerin yakınları veya yaralananlar tarafından açılan hukuk davaları veya bu suçlara ilişkin yürütülen ceza soruşturmaları veya kovuşturmalarında mağdur, müşteki ve katılan sıfatıyla temsiline ilişkin hukuki yardım sağlanması sağlanıp sağlanmamasına karar vermek üzere Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğünün bağlı bulunduğu Bakan Yardımcısı başkanlığında Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürü, Strateji Geliştirme Başkanı, Sosyal Yardımlar Genel Müdürü ve 1. Hukuk Müşaviri'nden oluşan kurul

Huzurevi: 60 yaş ve üzerindeki yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşu

ihbar:5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre Cumhuriyet Başsavcılıkları ile kolluk makamlarına veya kanunlarda suç sayılan fiillere ilişkin olarak herhangi bir kamu kurum veya kuruluşuna yapılan suç duyuruları

ihlal Tespit Tutanağı: İzleme sürecinde yükümlünün yasak bölgeyi ihlal etmesi, cihazı çıkarması, zarar vermesi ve yükümlülüğünü etkisiz kılacak davranışlarının tespit edilmesi halinde izleme personeli tarafından takip kararının ihlaline ilişkin düzenlenecek tutanak

ihhtisaslaşma: Çocuk bakım kuruluşlarının, çocukların özel surette korunmaları amacıyla yaş ve cinsiyet durumları ile psikososyal ihtiyaçlarına ve ilk kabul işlemlerine yönelik yapılandırılması

İl Değerlendirme Kurulu: Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında tedbirlere ve hizmet modellerine karar vermek ya da daha önce mesleki çalışmalar sonucunda verilmiş kararlara yapılmış itirazları görüşmek üzere il müdürlüğü bünyesinde oluşturulan kurul

İlk Kabul Birimi:ŞÖNİM'e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psikososyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri birim

İnceleme: Bir konunun ya da yürütülen iş ve işlemlerin doğruluğuna bağlı olarak kamu görevlileri açısından adli soruşturma, idari soruşturma ve disiplin soruşturması yapılmasına gerek olup olmadığının saptanması faaliyetleri veya mesleki konulardaki incelemeler ve çalışmalar

İnsan Hakları: Kabul edilen çağdaş değerlere göre, insanların yaşadıkları toplum içinde "hak olarak" talep edebilmeleri gereken özgürlükler ve faydalar (Bu haklar, 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve 1966 Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar ile Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeler'den oluşan Uluslararası Haklar Beyannamesi'nde, yer alır ve bu çekirdek haklardan hareketle diğer antlaşmalar tarafından geliştirilmiştir (örn. Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Fertlerinin Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1990).)

İnsani Gelişme: Kişilerin uzun ve sağlıklı yaşama ve yaratıcı yaşam özgürlüklerinin; belli nedenlerle değer verdikleri hedeflerini ilerletme özgürlüklerinin ve ortak gezegenimizde gelişimin hakkaniyete uygun olarak ve sürdürülebilir biçimde şekillendirilmesinde aktif olarak yer alma özgürlüklerinin genişletilmesi (İnsanlar birey olarak ya da grup içerisinde insani gelişmenin hem faydalanıcısı hem de itici gücüdür.)

İnsani Gelişme Raporu: 1990 yılından beri Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) tarafından yıllık olarak hazırlanan ve yayımlanan bağımsız rapor (İnsani Gelişme Endeksiyle desteklenen bu raporlar, gündem belirleme verileri ve analizlerini sunarak bireyleri, günümüzdeki ekonomik, sosyal, siyasi ve

kültürel gelişmelerin zorluklarıyla mücadeleye yönelik stratejilerin merkezine koyan konulara ve politika seçeneklerine uluslararası düzeyde dikkat çeker.)

İnsani Yardım: Krizden etkilenen bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan yardım (Bu yardım esas olarak devletin sorumluluğu olmakla birlikte uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları (STK) ve Kızıl Haç/Kızılay Hareketi tarafından da desteklenir. Bu yardım insancıl ilkeler doğrultusunda, özellikle insanlık ilkeleri (çocuk, kadın ve yaşlılar gibi hassas gruplara özel ilgi gösterilerek, insanların acı çektiği bütün durumlara müdahale edilmeli; bütün mağdurların onuru ve haklarına saygı gösterilmeli ve korunmalı), tarafsızlık (insani yardım düşmanlık yapılmadan veya siyasi, dini ya da ideolojik çatışmalarda taraf tutmadan sağlanmalı) ve eşitlik (insani yardım etnik köken, cinsiyet, tabiiyet, siyasi görüş, ırk veya dine dayalı ayrımcılık yapılmaksızın sağlanmalı, acılar ihtiyaçlara göre dindirilmeli, acıya neden olan en acil vakalara öncelik verilmeli)

İnsani Yoksulluk: Gelirle ilişkilendirilemeyen ve katlanılabilir bir yaşam için gerekli olan fırsatlar ve seçeneklere sahip olamama (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, gelişmekte olan ülkelerde insani yoksulluğu üç kriterden yola çıkarak hesaplanmaktadır. Bu kriterler “yaşam süresi, eğitim, ekonomik ve sosyal imkanlar”dır. Bu üç kriterin ortalaması alınarak “insani yoksulluk indeks değeri” tespit edilmektedir.)

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Kadının İlerlemesi İçin Eylem Planı: 2008 yılında Kahire’de düzenlenen İİT Üyesi Ülkelerin Kalkınmasında Kadınların Rolü konulu 2 nci Bakanlar Konferansı sırasında Kadının İlerlemesi için kabul edilen Eylem Planı

İstihdam Hak Sahipliği Belgesi: Durum belgesi ile Kanun kapsamına girdiği tespit edilen başvuru dosyalarındaki başvuru sahiplerinin istihdam hakkı sahibi olup olmadığının tespit edildiği komisyon belgesi

İstihdam Hakkı: 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun Ek 1 nci maddesi kapsamındaki hak sahiplerine sağlanan iş hakkı

İstihdam Hakkı Sahibi: 3713 sayılı Kanun'un Ek 1'inci maddesi kapsamında hak sahipliği belirlenerek Bakanlık tarafından atama teklifi yapılacak kişi

İstiklal Madalyası: Türk Kurtuluş Savaşı'nda yararlılık gösteren askerlere ve sivillere, o dönemde milletvekili olanlara, savaşa katılan alayların sancaklarına, Erzurum ve Sivas kongrelerine katılanlara, İstiklâl Madalyası Kanunu adlı özel bir yasaya göre verilen madalyadır.

İstismar: Bireylerin insan haklarının veya medeni haklarının başka kişi ya da kişiler tarafından ihlal edilmesi (Kasıt, ihmâl ya da bilgisizlik sonucunda istismarın farklı türleri ortaya çıkabilir. Farklı istismar türleri fiziksel istismar; ilgisizlik/ihmalkarlık; mali/maddi istismar; psikolojik istismar; cinsel istismar; kurumsal istismar; ayrımcılığa dayalı istismar; kendine zarar verme/kendi kendini istismar; ırka dayalı istismar veya bu ya da diğer türlerin tek veya bir arada bulunması şeklinde gözlenebilir. İstismarın, ayrıca, farklı yasama organlarınınca tanımlanmış belirli yasal tarifleri de bulunmaktadır.)

İş Sağlığı ve Güvenliği: Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre iş sağlığı ve güvenliğinde amaçlanan, bütün mesleklerde çalışan kişilerin fiziksel, mental ve sosyal iyiliğinin en üst düzeye taşınması ve o düzeyde tutulması; çalışanların çalışma koşullarına dayalı sağlık problemleri yüzünden işten ayrılmasının önlenmesi; çalışanların istihdam içerisinde sağlığa olumsuz etki eden etmenlerin yol açtığı risklerden korunması; çalışanın fiziksel ve psikolojik yeteneklerine uyumlu bir mesleki ortama yerleştirilmesi ve söz konusu ortamda kalması ve özetle işin çalışana ve çalışanın da işine uyum sağlaması

İşaret Dili: Duygu, düşünce, istek ve ihtiyaçların ifade edilmesi amacıyla el ve vücut hareketleri ile mimikler kullanılarak oluşturulan görsel dil

İşaret Dili Tercümanı: İşitme engelli, dil ve konuşma bozukluğu olan bireylerin eğitim, iş, sağlık, çalışma, hukuki durumlar veya buna benzer hallerde çevreleri ile iletişimine yardımcı olmak üzere görevlendirilen ve işaret dilini bilen, yeterliliği onaylanmış personel

İşitme Cihazı: İmplantlar hariç olmak üzere, işitme kaybı olan bireylerde, işitme kazancı sağlamak amacı ile tasarlanmış alet ya da cihazlar

İşitme Engelli Birey: İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen kaybindan dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey

İşlemi Devam Eden Çocuk: Bakım tedbiri altında iken hizmet modeli değişikliği süreci devam eden ve fiilen kuruluştta kalmayan çocuk

İşlev Kaybı: Bedensel, bilişsel, psikolojik işlevlerin herhangi bir düzeyde kaybı yaşaması

İştirak Nafakası: Velayet hakkı kendisine verilmeyen eşin, velayet hakkı kendisine verilen eşe müşterek çocuğun veya çocukların bakım, eğitim ve sağlık giderleri için mali gücü oranında yaptığı katkı

İzleme Merkezi: İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulu, şiddet mağduru ve yükümlünün teknik araç ve yöntemlerle takibi, olası takip kararı ihlallerinin engellenmesi ve tespiti amacıyla oluşturulan elektronik izleme merkezi

İzleme Personeli: İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından, izleme merkezinde, teknik araç ve yöntemlerle takibe ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesiyle görevlendirilmiş ve gerekli hizmet içi eğitime tabi tutulmuş personel

İzleme Üniteleri: Teknik araç ve yöntemlerle takip kararının yerine getirilmesi için yükümlünün ayak veya kol bileğine takılan elektronik kelepçe ile yükümlü ve şiddet mağdurunun konumunu tanımlayan, izleme merkezi ile karşılıklı iletişim kurmasını sağlayan, aynı zamanda yükümlünün tampon bölge ve/veya yasaklı bölgeyi ihlal etmesi halinde izleme merkezine, şiddet mağduruna ve yükümlüye uyarı veren cihazlar

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği: Ekonomik, politik ve toplumsal katılıma ilişkin cinsiyet temelinde engellerin bulunmaması

Kadın Konukevi: Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik veya sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması,

psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri ve kadın konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadinevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılan yatılı sosyal hizmet kuruluşu

Kadın veya Erkek Konukevleri: Fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan kadın veya erkeklerin psikososyal ve ekonomik problemlerinin çözülmesi sırasında varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşları

Kadına Yönelik Ayrımcılık: Siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel veya diğer alanlardaki kadın ve erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını, kadınların bu haklardan yararlanmalarını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı herhangi bir ayırım, dışlama veya kısıtlama

Kadına Yönelik Şiddet: Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu: İl düzeyinde şiddetle mücadele kapsamında sunulan hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesiyle uygulamadaki sorunların giderilmesini sağlamak üzere, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan komisyonlar

Kadının Güçlenmesi: Kadınların kendi hayatları üzerinde güç ve kontrol sahibi olmalarını ve stratejik seçimler yapma yeteneklerini kazanmalarını sürecidir. Kadınların güçlenmesi beş unsurdan oluşmaktadır; “kadınların kendi değerinin farkında olması; seçeneklere sahip olma ve bunlar arasında tercih yapma hakkı; fırsatlara ve kaynaklara erişim hakkı; ev içinde ve dışında kendi hayatlarını kontrol etme gücüne sahip olma hakkı; ulusal ve

uluslararası düzeyde daha adil bir toplumsal ve ekonomik düzen oluşturmak için toplumsal değişimin yönünü etkileme becerileri. Bu bağlamda, eğitim, öğrenim, farkındalığın artması, kendine güvenin gelişmesi, seçeneklerin çoğalması, kaynaklara erişimin ve kontrolün artırılması, cinsiyete dayalı ayrımcılık ve eşitsizlik içeren kurumların ve yapıların dönüştürülmesi için çalışmalar yapılması, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi sürecinde önemli araçlar

Kadının İnsan Hakları: Kadın hakları, 1948 yılında Birleşmiş Milletler tarafından İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile herkes için belirlenmiş temel insan haklarıdır. Bu haklar arasında şiddet, kölelik ve ayrımcılıktan uzak yaşama hakkı; eğitilmiş olmak; mülk sahibi olmak; oy vermek, adil ve eşit bir ücret kazanmak sayılabilir. Kadınlar birçok ülkede bu hakların hepsine yasal olarak sahip olmakla birlikte dünyanın hemen her yerinde kadınlar ve kız çocukları, çoğu zaman yalnızca cinsiyetleri nedeniyle hala bu haklardan mahrum kalabilmektedirler. Bu sebeple “kadının insan hakları” özellikle vurgulanmakta

Kadının Statüsü Komisyonu (KSK): Birleşmiş Milletler bünyesindeki ana Birleşmiş Milletler (BM) organlarından biri olan Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin işlevsel bir komisyonu

Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW): Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1979 yılında kabul edilen, BM'nin temel insan hakları sözleşmeleri arasında yer alan kadın haklarına ilişkin uluslararası sözleşme

Kadınların Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı: Kadınların karar alma mekanizmalarına her düzeyde etkin katılımları, toplumsal ve kamusal yaşam içinde aktif olarak yer alarak sorunlar için çözüm üretmeleri

Kalite Değerlendirme Sistemi (KALDES): Bakım Hizmetleri Kalite Standartları kapsamında engelli ve yaşlı bireylere hizmet veren bakım kuruluşlarının elektronik ortamda hem öz değerlendirmelerinin hem de değerlendirmelerinin yapıldığı sistem

Kalite Puanı: Bakım Hizmetleri Kalite Standartları'na dayalı olarak yapılan değerlendirme sonucunda değerlendirici ekip tarafından her kuruluş için belirlenen bakım kalite puanı

Kamu Yardımı: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda yürütülmekte olan düzenli ve süreli nitelikteki sosyal yardım programları

Kanuni Temsilci: Kişinin velisi veya vekili ile mahkeme kararıyla tayin edilen vasi veya kayyum

Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları: Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri de sunularak akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitim

Kısa Süreli Kadın Konukevi: ŞÖNİM'e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psikososyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri kadın konukevi

Kısmi Bağımlı Engelli Birey: Doku, organ ve/veya fonksiyon kaybı ve/veya psikiyatri tanısına bağlı olarak muhakeme yeteneği değerlendirilmesi gereken fonksiyonel bağımsızlık ölçeklerine göre günlük yaşam aktivitelerini yardım alarak gerçekleştirebileceğine karar verilen birey

Kişisel Veri: Kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi

Kodlu Kimlik Kartı: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna göre barınma tedbiri ile beraber, kimlik bilgileri ve kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgilerin tüm resmi kayıtlarda gizli tutulmasına dair tedbir kararı verilen şiddet mağdurlarına ve beraberindeki çocuklarına ŞÖNİM tarafından veri tabanına kaydı yapıldıktan sonra verilen, kodlama suretiyle tanzim edilen ve kamu kurum ve kuruluşlarında yapılacak işlemlerde kadınların konukevinde kaldıklarına dair belge yerine geçmek üzere kullanılan gerektiğinde işlem yapan kurum tarafından ŞÖNİM'den bilgilerinin kontrolünün yapılabileceği, kimlik belgesi olarak kullanılamayan, tedbirin sonlanması ile geri alınan belge

Kolluk Kuvvetleri: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatında, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlamak için kanunların ve kanunlara dayanarak yetkili makamların verdiği görevleri yerine getiren personel ve görevliler

Komisyon: Kuruluşların denetlenmeleri, değerlendirilmeleri, idari para cezası uygulaması ve kapatılmaları ile ilgili kararları almak üzere valilik onayı ile kurulan, valinin görevlendireceği il müdürü veya il müdür yardımcısı ya da şube müdürü başkanlığında en az üç sosyal çalışma görevlisinden oluşan dört kişinin görev aldığı komisyon

Koordinasyon Ekipleri: Çalışma grubunun planladığı çalışmaların afet anında hayata geçirilmesini sağlamak üzere Bakanlık afet yönetim merkezini yönetecek idari ekipler

Koordinatör Avukat: Birden fazla avukat bulunan hukuk birimlerinde görevlerin yürütülmesinde etkinliği ve verimliliği sağlamak amacıyla Genel Müdürlük tarafından görevlendirilen avukat

Korumalı İşyeri: İş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engellilere mesleki rehabilitasyon sağlamak ve istihdam oluşturmak amacıyla devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyeri

Korunan Kişi: Tedbir kararı kapsamında korunan şiddet mağdurunu ve varsa beraberindeki çocukları, aile bireylerini ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru

Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk: Beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup ana veya babasız, ana ve babasız, ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan, ana ve babası veya her ikisi tarafından terkedilen, ana veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuk

Korunmaya Muhtaç Çocuk (KMÇ) İstihdam Hak Sahipliği: Haklarında korunma/ bakım tedbir kararı alınmış olup fasıllı olarak geçen yararlanma süreleri dahil, iki yıldan az olmamak üzere kuruluş bakımı veya koruyucu aile hizmetinden fiilen yararlanan ve reşit olduğu tarih itibarıyla da yararlanmaya devam eden ve on sekiz yaşını doldurduğu, korunma veya bakım tedbir kararının veya himaye onayının sona erdiği tarihten itibaren beş yıl içinde Bakanlığa başvuran kişiler için sunulan istihdam hakkı

Koruyucu Aile: Koruyucu Aile Yönetmeliğinde belirlenen esas ve usuller çerçevesinde korunmayı gerektiren duruma göre belirlenen sürede, il müdürlükleri denetiminde, ödeme karşılığı ya da karşılıksız olarak çocuğun bakımını ve yetiştirilmesini üstlenen, aile ortamında yaşamını sağlayan, tercihen (j), (k), (s) bentlerinde tanımlanan eğitimlerden en az birini almış ve (a), (e), (r), (ş) bentlerinde tanımlanan modeller kapsamındaki aileyi veya kişi

Koruyucu Aile Belgesi: Başvuranların koruyucu aile olması yönünde karar verilmesi halinde düzenlenen ve hizmetin devam etmesinin uygun bulunduğu her yıl için yenilenen il müdürü imzalı belge

Koruyucu Aile Birinci Kademe Eğitimi: Korunmaya muhtaç çocuğun öz ailesi dışında bir başka aile yanında yetiştirilmesine ilişkin olarak verilen eğitimi

Koruyucu Aile Hizmeti: Korunmaya ihtiyacı olan çocukların korunmalarını gerektiren süre içerisinde devlet denetiminde, bir

aile ortamında ebeveynin destek ve gözetiminde bakımlarının sağlanması, yetiştirilmesi ve hayata hazırlanmasına yönelik aile odaklı sosyal hizmet modeli

Koruyucu Aile İkinci Kademe Eğitimi: Özel zorlukları ve ihtiyaçları olan korunmaya muhtaç çocuğa hizmet vermek üzere koruyucu aile temel eğitimini almış kişilere verilen uzmanlık eğitimini

Koruyucu Aile İzleme Rapor Ana Hattı: Koruyucu aile yanındaki çocuğun hizmetten yararlanma düzeyinin belirlenmesi, hizmet sürecinde çocuğu etkileyecek her türlü durumun tespit edilerek çocuk yararına değerlendirme yapılabilmesi ve ihtiyaç duyulan mesleki çalışma ya da işlemlerin belirlenerek takip edilmesine yönelik asıl konuların yer aldığı, içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenen, izleme sürecinde yapılan çalışmalara ilişkin raporun hazırlanmasına dair ana hattı

Koruyucu Aile Komisyonu: Mahalli mülki amirin onayı ile illerde il müdürü veya görevlendirilen il müdür yardımcısı başkanlığında, ilçelerde ise ilçe müdürü başkanlığında biri vakadan sorumlu en az dört sosyal çalışma görevlisinden, sayının yetersiz olması halinde iki sosyal çalışma görevlisinden oluşturulan komisyon

Koruyucu Aile Sözleşmesi: İl veya ilçe müdürlükleri ile koruyucu aile arasında imzalanan ve koruyucu ailenin yükümlülüklerini kapsayan mahalli mülki amir onaylı belge

Koruyucu Tedbir Kararı: Kanun kapsamında belirtilen merciler tarafından korunan kişi hakkında olayın niteliği dikkate alınarak hükmedilecek tedbirlere ilişkin karar

Koruyucu Tedbirler: 6284 sayılı Kanun kapsamında belirtilen merciler tarafından korunan kişi hakkında olayın niteliği dikkate alınarak hükmedilecek tedbirlere ilişkin karar

Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler: Koruyucu ve destekleyici tedbirler, çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma konularında alınacak tedbirler

Kreş:0-24 aylık çocuklara hizmet veren kuruluş

Kreş ve Gündüz Bakımevleri: 0-6 yaş grubundaki çocukların bakımlarını gerçekleştirmek, bedensel ve ruhsal sağlıklarını korumak ve geliştirmek ve bu çocuklara temel değer ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla kurulan ve yatılı olmayan sosyal hizmet kuruluşları

Kreş, Gündüz Bakımevi ve Çocuk Kulübü Taşımacıyı Tespit Komisyonu: Her yıl ilgili kreş, gündüz bakımevi veya çocuk kulübü kuruluş müdürü başkanlığında, grup sorumluları arasından kuruluş müdürü tarafından belirlenen bir grup sorumlusu (bir asıl, bir yedek üye), çocuğu servisle taşınan veliler arasından idarenin belirleyeceği üç velinin (üç asıl, üç yedek üye) katılımı ile oluşturulacak komisyon

Kriz Yönetimi: Kriz esnasında önemli ve sistematik şiddetin oluşmasını ya da artmasını önlemek üzere olayları kontrol altına alma girişimi. Süreç genellikle zorlama ve uzlaştırma arasında denge kurma

Kronik Hastalık: Genellikle tam iyileştirilmeleri söz konusu olmayan, sürekliliği olan, yavaş ilerleyen, çoğu kez kalıcı sakatlıklar bırakan, oluşmasında sosyoekonomik, kişisel ve genetik etkenlerin rol aldığı, çoğunlukla nonenfeksiyöz (bulaşıcı olmayan) türde hastalıklar

Kronik Yoksulluk: Genellikle düşük niteliklere sahip olma veya güçlü piyasa ve hizmetlerden uzak ve yoksul bölgelerde yaşamak gibi hanehalkının karşılaştığı uzun vadeli yapısal etkenlerin sonucunda ortaya çıkan, yıldan yıla sürüp giden yoksulluk

Kura: İlkokul, ortaokul, ilköğretim ve özel eğitim iş uygulama merkezi veya okulu mezunu engellilerin tercihlerine göre Devlet memuru kadrolarına yerleştirilmelerinde kullanılan yöntem

Kuruluş: Gerçek kişilere veya özel hukuk tüzel kişilere ait, 0-68 aylık çocukların bakımlarını gerçekleştiren; bu çocukların bedensel ve ruhsal sağlıklarını korumak ve geliştirmek, ayrıca bu çocuklara temel değer ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla kurulan ve yatılı olmayan sosyal hizmet kuruluşları

Kuruluş Koordinasyon Komisyonu: Çocuk bakım kuruluşlarında, kuruluş müdürü başkanlığında oluşturulan ve ayda bir toplanarak çocuklara ilişkin çalışmalarını planlayan komisyon

Kurum/Kuruluş Bakımı: Ebeveyn bakımından yoksun ve korunma ihtiyacı olan çocuklara resmi ya da özel kurumlarca geçici ya da sürekli olarak sunulan bakım hizmeti

Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu: Basılmış eserlerin küçükler için muzır olup olmadığı hususunda değerlendirmeler yapan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kurul

Madde Bağımlılığı: Madde bağımlılığı, vücudun işlevlerini olumsuz yönde etkileyen maddelerin kullanılması, bundan dolayı zarar görüldüğü halde bu maddelerin kullanımının bırakılmaması

Makul Düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler

Malul: Sigortalının veya işverenin talebi üzerine kurum tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az %60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalılar

Malullük Yardımları: Uzun süren hastalık veya engellilik dolayısıyla ücretli istihdamda yer alamayan kişileri desteklemek (Malullüğün ya da iş göremezliğin tanımına uzunca süreler itiraz edilmekte ve uygulamada malullük iddiasında bulunan bireyin durumu tıbbi muayene ve gözden geçirmeye tabi tutulabilmektedir. Geleneksel yaklaşıma göre, malullüğü aşağıdaki türlere ayırmak

mümkündür; istihdam açısından ya da ekonomik açıdan sonuçlarına bakılmaksızın vücudun bir bölümünün ya da zihinsel becerilerin tamamen ya da kısmen kaybı neticesinde oluşan fiziksel malullük; sağlığın bozulması sebebiyle belirli bir meslekte çalışmaya devam edebilmenin mümkün olmamasından dolayı ortaya çıkan mesleki malullük; istihdam meslekte değişimi veya mesleki statünün kaybedilmesini beraberinde getirirse bile, genel işgücü piyasasında istihdamı güvence altına alamama ve sürdürümeden kaynaklanan genel malullük. Malullük yardımları sosyal sigorta kapsamında sağlanabileceği gibi sosyal destek programları kapsamında da sağlanabilir.)

MEBBİS-RAM Modülü: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri Rehberlik ve Araştırma Merkezi Modülü

Medya Okuryazarlığı: Medya iletilerinin üzerine düşünülmesine ve daha iyi anlaşılmasına yöneliktir. Medya okuryazarlığı görsel, işitsel, yazılı gibi çeşitli biçimlerdeki medya iletilerine erişebilmeyi ve erişilen bu iletilerin analiz edilip değerlendirilmesini ayrıca kişinin kendi medya iletilerini oluşturabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla medya okuryazarlık düzeyine göre kişinin internette veya diğer mecralarda ulaşmak istediği geçerli ve güvenilir bilgiye kısa sürede ulaşması amaçlanır. Ulaşılan iletilerin eleştirel bakış açısıyla incelenerek değerlendirilmesi

Medyan (Ortanca) Yaş: Bir nüfus sayı olarak eşit iki parçaya bölündüğünde ortada kalan değerdir. Bir nüfusun yaşlarının küçükten büyüğe sıralanması ile tam ortada kalan yaş

Menşee Devlet: Evlat edinilecek küçükün ikamet ettiği devlet

Merkezi İnceleme: Sosyal yardımlara başvuran kişilerin muhtaçlık durumlarına karar verebilmek için Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi aracılığıyla Bütünleşik Sosyal Yardım Kurumlarından yapılan inceleme (Örneğin, kişilerin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kaydı, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) kayıtları, ev, araç, arsa vb. servet unsurları merkezi incelemelerle tespit edilmektedir.)

Meslek Elemanı/Personeli: Aldığı lisans eğitimi ile sosyal çalışmacı, psikolog, psikolojik danışman, gerontolog, çocuk gelişimci,

fizyoterapist ve ergoterapist unvanına sahip olanlar ile fakültelerin özel eğitim bölümü mezunları

Mesleki Çalışma: Belirli bir alanda eğitim alan ve bu eğitim sonucu bir mesleği icra edenlerin mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve yöntemleri kullanarak gerçekleştirdiği çalışmalar

Mesleki Rehabilitasyon: Engelli bireylerin işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan, ilgi ve yeteneklerine uygun mesleklerde yetiştirilerek istihdamlarını kolaylaştırmak ve mesleklerinde ilerlemelerini sağlamak amacıyla devamlı ve koordinasyon içinde sosyal ve tıbbi rehabilitasyon, mesleki rehberlik, mesleğe hazırlık, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimi, işe yerleştirme ve takip

Milli Mücadele Madalyası: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı'nın önerisi ve Bakanlar Kurulunun Kararı ile 1955 - 1.8.1976 tarihleri arasında herhangi bir süre görev yapan mukavemetçi, mücahit, gazi, 1974 Barış Harekatı'na katılan, malul gazi ve hadise kurbanı ile şehit olan kişilerin hak sahiplerine verilen bir madalya türü

Misafir Çocuk: Sınav, kardeş ziyareti, sosyal, sportif ve kültürel etkinlik ile tedavi gibi nedenlerle geçici bir süre farklı bir hizmet kuruluşunda kalması gereken çocuklar

Muhtaçlık: Kendisini, eşini ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarını ve diğer aile bireylerini, buldukları mahallin hayat şartlarına göre asgari seviyede geçindirmeye yetecek geliri, malı veya kazancı bulunmama hali

Mukavemet: Sorunlara, travmaya, trajedilere, tehditlere ve hatta önemli stres kaynaklarına uyum sağlayabilme yeteneği (Çocuk istismarının ve ihmalinin önlenmesinde ebeveynlerin mukavemeti koruyucu bir etmen olarak görülmektedir. Çocukların mukavemetli olması ise, istenmeyen durumlarla kuşatılmışken büyümelerine, olgunlaşmalarına ve yetkinliklerini artırmalarına imkan sağlamaktadır. Mukavemet zamanla öğrenilebilen davranış, düşünce ve eylemleri içerdiği için ve ebeveynlerle, bakıcılarla ve diğer yetişkinlerle olan olumlu ve sağlıklı ilişkilerden etkilendiği için çocukların mukavemet yetileri güçlendirilebilir ve geliştirilebilir.)

Multidisipliner:1) Halkın zihinsel sağlığı veya öğrenme güçlüklerinin birlikte ele alınması gerekliliği gibi, farklı branşların ve kuruluşların temsilcilerinin bir araya gelmesi durumunda kullanılan terim (Multidisipliner yaklaşım, meslekler arası çalışmayı teşvik eder ancak garanti edemez. Örneğin sosyal hizmetler, sağlık, barınma, bağımsız sektör vs. gibi çeşitli kuruluşların temsilcilerinin birlikte yaptığı çalışmalar multidisipliner çalışma olarak görülebilir.2) Çocuk istismarı ve ihmali vakalarının tartışılması ve çocuk koruma hizmetlerinin vaka sürecindeki çeşitli aşamalarda verilen kararlara yardımcı olunması için çocuk koruma sistemi dahilinde kuruluşlar ve profesyoneller arasında oluşturulan ekip. Bu amaçla çocuk koruma ekipleri, disiplinler arası ekipler veya vaka istişare ekipleri gibi terimler de kullanılabilir.)

Mutlak Yoksulluk: Hane ya da bireylerin yaşamlarını fiziksel olarak sürdürebilmeleri için ihtiyaç duyulan minimum tüketim seviyesi

Mutlak Yoksulluk Sınırı: Hanehalklarının temel ihtiyaçlarını karşılamak için esas alınan maddelere ilişkin mutlak standartlara bağlı yoksulluk sınırları (Parasal ölçüm amacıyla mutlak yoksulluk sınırı genellikle, tipik bir ailenin sağlığı için asgari olarak bulunması gerektiği düşünölen beslenme listesi maliyetine denk gelen temel gıda ihtiyaçları listesi tahminlerine dayalıdır. Gıda dışındaki ihtiyaçların karşılıkları temel gıda listesine eklenir.)

Müdahale: Afet ve acil durumlarda can ve mal kurtarma, sağlık, iaşe, ibate, güvenlik, mal ve çevre koruma, sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin verilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar

Müdahale Planı:Şiddet mağdurunun karşılaştığı psikososyal sorunların çözümü konusunda izlenecek aşamaların belirlenebilmesi amacıyla sorunu ve kişiyi tanıma, tanımlama, veri toplama, durum saptama, değerlendirme ve sonuçlandırma aşamalarının görölebileceği ŞÖNİM tarafından hazırlanan plan

Mülteci: Irkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşönceleri yüzünden, zulme uğrayacağından belli temelleri olan (gerçeklere, sağlam bilgi ve istihbaratlara dayanan) sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ölkenin dışında bulunan ve bu ölkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen kişi

Mülteci Statüsü: Bir üçüncü ülke vatandaşının veya vatansız bir kişinin üye devlet tarafından mülteci olarak tanıma

Nafaka: Birinin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere, mahkeme kararıyla bağlanan aylık

Nafaka Yükümlülüğü: Herkes, yardım etmediği takdirde yoksulluğa düşecek olan üstsoyu ve altsoyu ile kardeşlerine nafaka verme yükümlülüğü

Nafaka Yükümlüsü: 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 364 üncü maddesinde ifade edilen altsoy, üstsoy ve refah durumlarına göre kardeşleri

Nakdi Tazminat: 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun, 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 2566 sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 4536 Sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun ve 3497 sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanun kapsamında belirtilen hallerde şehit olanların eş, çocuk, anne ve babalarına en yüksek devlet memuru brüt aylığının (ek gösterge dahil) kanunda belirtilen katları tutarında, anılan kanunlar kapsamında belirtilen hallerde yaralananlara iş ve güçten geri kalınan süreye göre, malul olanlara ise maluliyet derecelerine göre değişen miktarlarda ilgili Bakanlık tarafından nakit olarak ödenen tazminat

Nakdi Tazminat Komisyonu: İlgili yönetmelikte belirtilen tazminatın ödenip ödenmemesi hususunda inceleme yapmak üzere Bakanlık ve kurumca belirlenen personel, maliye, hukuk ve sağlıkla görevli birim amirleriyle konuyla ilgili diğer yetkililerden oluşturulan komisyon

Nakil: Kurulardan hizmet almakta iken aynı alanda hizmet veren il içi veya il dışı diğer kuruluşa yerleştirilme işlemi

Nevroz: Kişiliğin yalnızca bir alanını kapsayan ruhsal kaynaklı bir sinir hastalığı ve bunun yarattığı davranış bozukluğu

Olağan Dışı Durum: Olağan durumların dışında müdahale gerektiren, doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olarak ortaya çıkan ve toplumsal ve/veya çevresel zararlara yol açan ya da açması muhtemel olan doğal ve teknolojik olaylar, salgın hastalık durumları ile kitlesel kazaların bütünü

Orta Düzeyde Çalışma Gücü Kaybı: Çalışma gücünün en az %50-59 arasında kaybedilmesi

Ortak Ebeveynlik: En az iki yetişkinin sorumluluklarını paylaştıkları bir (ya da daha fazla) çocuğun bakımını ve yetiştirilmesini birlikte üstlenmeleri durumu (Bu ebeveynler çocuğun geniş aile fertlerinden biri olabildiği gibi boşanmış ebeveynleri ya da koruyucu aile bireyleri veya görevli özel bakıcılar da olabilir.)

Ortez: İnsan vücudunun herhangi bir organının hareketlerine yönelik olarak, kolaylaştırma, kısıtlama, sabitleme, yardımcı olma, önleme veya düzeltme amacıyla kullanılan araç, alet ve cihazlar

Otizm Spektrum Bozukluğu: Erken çocukluk döneminde görülmeye başlayan, sosyal etkileşim ve iletişim bozukluğu ile ilgi ve etkinliklerin belirgin sınırlılığı gibi özelliklerle kendini gösteren yaygın gelişimsel bozukluk durumu

- **Hafif Düzeyde Otizmi Olan Birey:** Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki hafif düzeydeki sınırlılığı nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey
- **Orta Düzeyde Otizmi Olan Birey:** Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılıkları nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetine yoğun şekilde ihtiyacı olan birey
- **Ağır Düzeyde Otizmi Olan Birey:** Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılıkları nedeniyle yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey

Ödeme Listesi: Düzenli sosyal yardımlar ile ödeme periyotlarına göre (aylık veya iki aylık) gerçekleştirilen merkezi incelemeler sonucunda ilgili yardım kapsamında hak sahipliği kararı onaylanan kişilere sosyal yardım yapılmaktadır. Bu kapsamda ilgili yardım programı kapsamında hak sahibi olup ödeme alacak kişilerin bulunduğu listeler

Öğrenme Güçlüğü: Yeni veya karmaşık bilgileri anlamamanın veya yeni yetiler öğrenme becerisinin önemli ölçüde azalması; bağımsız şekilde sorunlarla baş edebilme becerisi azalması; yetişkinlik öncesinde başlayan ve gelişim üzerinde kalıcı bir etki bırakan bir bozukluk

Öksüz ve Yetim Hizmet Birimi: Ebeveyn kaybı yaşamış çocuklar için koruyucu ve önleyici mekanizmaları, politika ve stratejileri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte oluşturmak; yetim ve öksüz çocuklarımızın haklarını koruyarak refah düzeylerini yükseltmek; yetim çocuklarımızla ilgili toplumsal farkındalığı ve dayanışmayı artırmak amacıyla tüm illerimizde kurulan birimler

Ön inceleme: 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca yürütülen faaliyetler

Ön inceleme Görevlisi: 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında işlendiği iddia edilen suç ve eylemleri incelemekle görevlendirilen denetim elemanı veya diğer kamu görevlisi

Önleyici Tedbir Kararı: 6284 sayılı Kanunda belirtilen merciler tarafından şiddet uygulayan veya uygulama tehlikesi bulunan kişi hakkında, olayın niteliği dikkate alınarak hükmedilecek tedbirlere ilişkin kararlar

Öz Değerlendirme: Kadın konukevlerinin, Hizmet Standartları Rehberi doğrultusunda değerlendirilmesi, güçlü yönlerinin ve gelişmeye açık alanlarının belirlenerek iyileştirme faaliyetlerinin planlanması ve uygulanması amacıyla düzenli aralıklarla ve sistematik olarak gözden geçirmesini kolaylaştıran yöntem

Öz Değerlendirme Rehberi: Öz Değerlendirme sürecine ilişkin hazırlanan rehber

Özel Bakım: Ruh sağlığı yerinde olup bulaşıcı hastalığı olmayan, yatağa bağımlı ya da fiziksel ve zihinsel gerilemeleri nedeniyle özel ilgi, destek ve koruma gerektiren yaşlılara verilen hizmet

Özel Bakım Merkezleri: Engelli bireylerin bakımı için yatılı veya gündüzlü hizmet veren, gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan sosyal hizmet kuruluşu statüsündeki özel bakım kuruluşları

Özel Bakım Yaşlısı: Akıl ve ruh sağlığı yerinde olan veya akıl ve ruh sağlığı yerinde olmadığı halde huzurevi ve yaşlı bakım hizmetlerinin sunumunda diğer hizmet alan yaşlılara karşı herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı sağlık kuruluşlarının psikiyatri kliniklerinden alınacak huzurevi veya yaşlı bakım merkezinde kalmasında bir sakınca olmadığına dair (Değişik ibare: RG-26/9/2008-27009) doktor raporu ile tespit edilen ve bulaşıcı veya sürekli tıbbi bakım gerektiren bir hastalığı bulunmayan, bulaşıcı hastalığı var ise sağlık kuruluşlarının ilgili bölümlerinden alınacak toplu yaşam yerlerinde bakılmasında bir sakınca olmadığına dair (Değişik ibare: RG-26/9/2008-27009) doktor raporu ile tespit edilen yaşlılığa bağlı demans, alzheimer gibi, ağır felçli, yatağa bağımlı veya özel bakımı gerektiren diğer hallerde, başkasının desteğine ihtiyaç duyan yaşlı

Özel Eğitim: Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitim

Özel Eğitim İhtiyacı Olan Birey: Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey

Özel Gereksinim: Çocuğun toplumsal yaşama eşit katılabilmesi için bedensel ya da gelişimsel işlev kısıtlılığı olmayan bireylerden farklı sağlık, eğitim, rehabilitasyon, cihaz, ortez, protez, çevresel düzenlemeler ve diğer sosyal ve ekonomik haklara ve hizmetlere gereksiniminin olması

Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri: 55 yaş üstü bireylerin sürekli bakımlarının ve psikolojik, sosyal ve fiziksel rehabilitasyonlarının sağlandığı, çeşitli adlarla hizmet veren özel, yatılı sosyal hizmet kuruluşları

Özel Sektör Prim Teşviki: 2828 sayılı Kanununun Ek 1'inci maddesinde belirlenen hak sahiplerinin özel sektörde işe yerleşmeleri durumunda 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu doğrultusunda ödenmesi gereken malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, kısa vadeli sigorta kolları primi ve genel sağlık sigortası primi ile işsizlik sigortası primi, sigortalı ve işveren hissesinin tamamının sigortalının işe giriş tarihinden itibaren beş yıl süre ile Hazine tarafından karşılanması uygulaması

Özel Sosyal Hizmet Kuruluşları: Engelli ve yaşlı bireylerin bakımı için yatılı hizmet veren, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından Bakanlığın izniyle açılan sosyal hizmet kuruluşları

Özel Teftiş: Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı, bağlı ve ilgili kuruluşları, Bakanlığın denetimine tabi resmi ve özel kuruluşların belirli konulardaki faaliyet, iş ve işlemlerinin mevzuata uygunluğu ile sundukları hizmetlerin aksayıp aksamadığının tespiti amacıyla yapılan ani ve habersiz teftiş faaliyeti

Özel Tertibatlı Araç: Engellilik derecesi %90'ın altında olan engelli bireyler tarafından bizzat kullanılması amacıyla engelli bireylerin gereksinimlerine göre düzenlenmiş özel donanımlı araçlar

Özel Yetenekli Birey: Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey

Özel Zorlukları veya İhtiyaçları Bulunan Çocuk: Suça sürüklenen veya suçun mağduru olup davranış bozuklukları sergileyen ve özel ilgi, destek ve bakım gerektiren ve mahkeme kararı ile koruma ve bakım altına alınan çocuk

Palyatif Bakım Merkezi: Yaşamı tehdit eden hastalıklara bağılı olarak ortaya çıkan sorunlarla karşılaşan hastalarda ağrı ve diğer semptomları erken tanımlamak ve değerlendirmek, bu kişilere ve aile bireyelerine tıbbi, psikolojik, sosyal ve manevi destek vererek acılarını hafifletmek veya önlemek, yaşam kalitesini geliştirmek için faaliyet göstermek üzere kurulan merkezler

Periyodik Pay: 3294 sayılı Kanun gereğince kurulan SYD Vakıflarının cari giderleri ile amaca yönelik faaliyetlerinin finansmanında kullanmak üzere Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik (SYDT) Fonundan SYD Vakıflarına düzenli olarak aktarılan pay

Pozitif Ayrımcılık: Daha eşitlikçi bir toplum yaratma amacı doğrultusunda, geleneksel olarak ayrımcılığa maruz kaldığı düşünülen belirli gruplar için avantajlar sağlayan politika veya program (Bu tür politika veya programlar eğitim, istihdam, sağlık veya sosyal refaha öncelikli erişimi kapsar.)

Protez: Olmayan bir organın yerini alabilecek araç, alet ve cihazlar

Psikolojik Şiddet: Birine karşı sistemli şekilde psikolojik baskı uygulamak, duygusal olarak sömürmek ve aşağılamak, kontrol etmek veya cezalandırmak amacıyla toplumdaki soyutlamak ve izole etmek için uygulanan her türlü hareket

Psikososyal Destek Ekipleri: Afet/acil durumlarda afetzedelere psikososyal destek hizmeti sunmak için görev yapan ekipler

Psikososyal Destek Hizmeti: Afet sürecinde ortaya çıkabilecek psikolojik uyumsuzluk ve bozuklukların önlenmesi; birey, grup, aile ve toplum düzeyinde ilişkilerin yeniden kurulması/geliştirilmesi; etkilenenlerin gündelik yaşama geri dönmesi sürecinde kendi kapasitelerini fark etmelerinin ve güçlenmelerinin sağlanması; toplumda gelecekte ortaya çıkması muhtemel afet ve acil durumlarla başa çıkma becerilerinin artırılması ve yardım çalışanlarının desteklenmesini içeren, afet sürecinin her aşamasında yürütülen çalışmaları kapsayan multidisipliner hizmetler bütünü

Psikososyal Destek Merkezi: Afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmetlerinin il bazında koordine edildiği merkez. Bu merkez Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü binasında kurulur. İl Müdürlüğü'nün fiziksel olarak zarar görmesi ya da afet bölgesine erişebilirliğin uzak olması durumunda İl Müdürlüğüne bağlı bir kuruluşa veya konteyner ofis/çadır olarak kurulması durumu

Psikososyal Destek Programı: Bakanlığa bağlı kuruluşlar tarafından hizmet sundukları kişilerin bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulmasına, olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan örselenmeyi veya davranış bozukluklarının ortadan kaldırılmasına, aile ve sosyal çevre ile uyum sağlamasına yönelik hazırlanan veya hazırlattırılan program

Psikososyal Müdahale: Afetler ve acil durumlarda psikososyal müdahale, afetler sonrasında etkilenen bireylerin, gündelik yaşantılarına geçiş sürecini hızlandırmaya ve toplumun varolan gereksinimlerini tespit ederek gelecekte ortaya çıkması olası afetlerle başa çıkma kapasitesinin artırılmasına ve desteklenmesine yönelik mesleki çalışmalar

Refakatsiz Çocuk: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa göre sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuk

Refakatsiz Yabancı Çocuk: Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan yabancı çocuk

Rehabilitasyon: Herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engellinin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler geliştirmeye yönelik hizmetler

Rehabilitasyon Çalışması: Bireyin hastalık ya da engellilik neticesinde kaybetmiş olabileceği becerilerini yeniden kazanması

için yapılan destek (Öncesinde kendi kendilerine yapabildikleri şeyleri yapmayı yeniden öğrenmelerine yardımcı olur.)

Rehberlik ve Araştırma Merkezi: Eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için çalışmalar yürüten ve özel eğitim gerektiren bireylerin eğitsel değerlendirme, tanılama ve yönlendirme hizmetlerinin yürütülmesinden sorumlu merkez. (Özel eğitim gerektiren bireylere ve bireylerin ailelerine rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri de bu merkezlerde sunulmakta)

Resmi Bakım: Kuruluşların veya kuruluşu temsil eden bireylerin (kar amaçlı ya da kar amaçlı olmayan, devlete ait ya da özel) veya düzenli, ücretli olarak yardım sağlayan ve hiçbir kuruluşla bağlantısı olmayan diğer kişilerin (resmi olmayan yardımda tanımlandığı üzere aile üyesi, arkadaş ya da komşu hariç) bir ya da birden fazla engeli olan bireylere sağladığı yardım

Risk: Farklı açılardan zararlar veya fayda ile sonuçlanabilme ihtimaline sahip olay

Risk (Kadına Yönelik Şiddet): Kadına yönelik şiddetin gerçekleşmesi ya da tekrarlanması ihtimali

Risk Değerlendirmesi (Çocuk): Genellikle kontrol listesi, matris, ölçek ve diğer ölçüm yöntemlerinin kullanılması aracılığıyla çocuğun gelecekte kötü muameleyle maruz kalma olasılığının ölçülmesi

Risk Değerlendirmesi (Kadına Yönelik Şiddet): Kişinin gerçekleştirebileceği şiddet türlerinin; bilgi toplanmasıyla incelenmesine, söz konusu türlerin önlenmesine ve olumsuz sonuçlarının minimize edilmesine yönelik adım ve stratejilerin belirlenmesi ve yürütülmesi süreci

Risk Değerlendirmesi (Yetişkin): Bireyin sağlığının, güvenliğinin, esenliğinin ve idare yeteneğinin değerlendirilmesi

Risk Faktörü (Kadına Yönelik Şiddet): Kadına yönelik şiddetin yaşanmasına veya tekrarlanmasına neden olabilecek ya da bu durumları güçlendirebilecek/etkileyebilecek etkenler

Risk Haritası: Alan taraması ile elde edilen ve paydaş kurumlardan sağlanan veri ve bilgilere dayalı olarak oluşturulan ve sosyal hizmet desteği sağlanmasını gerektiren konular bakımından sosyal risklerin; konular, gruplar ve yerleşim alanları itibarıyla ayrı ayrı gösterildiği, puanlama usul ve esasları kılavuz ile belirlenen ve merkez tarafından her yıl güncellenen harita

Sağlığa Bağlı Yaşam Beklentisi: İlk olarak Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen ve bireyin hastalık ve/veya sakatlık nedeniyle tam sağlıklı olarak yaşayamadığı yıllar dikkate alınarak "tam sağlıklı" olarak yaşaması beklenebilecek yılların ortalamasını ifade eden bir gösterge

Sağlık Kurulu Raporu: Engelliler için, sağlık kurulu raporu: 20/02/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre alınan Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporu ve 20/02/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre alınan Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu

Sağlık Okuryazarlığı: Sağlığın korunması ve sürdürülmesi için bireyin sağlık bilgisine ulaşma, anlama ve kullanma becerisi

Sağlık Personeli: Doktor, hemşire ve hemşire yardımcısı, acil tıp teknisyeni/teknikeri, sağlık memuru, ebe ve ebe yardımcısı, sağlık teknisyeni/teknikeri, bedensel engellilere hizmet veren merkezlerde fizik tedavi teknisyeni/fizyoterapi teknikeri

Sağlıklı Yaşlı: Akıl ve ruh sağlığı yerinde olan, kendi öz bakımını bağımsız şekilde yapabilen, bulaşıcı hastalığı, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı olmayan yaşlı

Saha Destek Ekipleri: İlk anda afet bölgesine giderek bölgede kurulan çalışma grubuna destek olma, koordine etme, izleme ve değerlendirme amacıyla konusunda uzman Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki personelden oluşturulan ekipler

Seyahat Kartı: 4736 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan engelliler ve refakatçileri dışındaki kişilerin

ücretsiz seyahat hakkında yararlanabilmesi için Bakanlık tarafından düzenlenecek kart

Siğınma: Bir devletin bir yabancıya toprakları üzerinde geri göndermeme ilkesi temelinde belli bazı uluslararası haklardan faydalanması sonucunu doğuracak şekilde menşe ülkesinin yargı yetkisine karşı koruma sağlama

Siğınma Hakkı: Kişinin, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma uyarınca mültecilerin hukuki statülerine ilişkin 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nin ve Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 tarihli Protokol'ün kurallarınca uygun şekilde garanti altına alınan siğınma talep etme hakkı

Siber Şiddet: Bireyin koşulları, özellikleri veya güvenlik açıklarından yararlanarak ve bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak kişilerin fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik zarara girmesi ile sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı olan eylemler ile sömürülmesi

Sivil Toplum: Toplumun devletten ve piyasa kuruluşlarından ayrı faaliyetlerini içeren dernekler, sosyal normlar ve uygulamalar ağı (Sivil toplum dini kuruluşları, vakıfları, meslek birliği, meslek derneklerini, sendikaları, akademik kurumları, medyayı ve siyasi partileri kapsar.)

Soruşturma: Gereklî onay ve görev emri üzerine memurlar, diğêr kamu personeli, kamu işçileri ile Bakanlığın merkez ve taşrada istihdam ettiği diğêr personel hakkında disiplin hukukundan doğan sorumluluklarının saptanması amacıyla yapılan idari soruşturma

Soruşturmacı: İnceleme/soruşturma faaliyetlerini yürütmek üzere görevlendirilen başmüfettiş, müfettiş, müfettiş yardımcıları veya muhakkik olarak görevlendirilen diğêr kamu görevlisi

Sosyal Bakım: Resmi ya da özel kuruluşlar tarafından bireyin sağlık ihtiyaçlarının yerine sosyal ihtiyaçlarının desteklenmesi için sağlanan bakım (Sosyal bakımın birçok şekli vardır. Yetişkinler evde bakım, eşlik etme, yemek ve gündüz bakım hizmeti aracılığıyla ya da yatılı merkezler veya huzurevi bakımı aracılığıyla desteklenebilir.

Çocuklar ve aileler ise geniş bir dizi çocuk koruma hizmeti, sosyal çalışma hizmeti, bebek bakım/erken çocukluk bakım hizmeti ve diğer hizmetlerle desteklenir. Bazen koruyucu ailelik, evlat edinme ve yatılı bakım hizmetleri de bir seçenektir.)

Sosyal Bakım Hizmetleri: Toplumda (evlerinde veya bakım evlerinde) mümkün olduğunca bağımsız şekilde yaşamak için yardıma ihtiyacı olan kişilere, korunmasız kişilere ve korumaya ihtiyacı olabilecek kişilere verilen bütün destek ve yardım şekilleri

Sosyal Çalışma Görevlisi (Meslek Elmanı): Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensupları

Sosyal Dayanışma Merkezi: Roman vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı yerlerde 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamındaki vatandaşlarımızın toplumsal entegrasyonlarını sağlamak üzere psikososyal, sosyokültürel, mesleki, sanatsal ve kişisel gelişimlerini sağlamaya yönelik olarak faaliyet gösteren merkezler

Sosyal Dışlanma: AB bağlamında bireyin ekonomik ve sosyal ilerlemeyekatkısağlamasınınveyabuilerlemeden faydalanılmasının önlenmesi (veya kişinin bunların dışında bırakılması) durumu

Sosyal Hizmet Desteği: Gençlerin ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan ve kontrolleri dışında oluşan psikolojik ve sosyal sorunlarının önlenmesini ve çözülmesini, hayat standartlarının yükseltilmesini, kişilerin kendi kendine yeterli duruma gelmesini, sorunlarını çözme becerisi kazanmasını amaçlayan mesleki çalışmalar

Sosyal Hizmet Kuruluşu: 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinde tanımları yapılan Çocuk Yuvaları, Yetiştirme Yurtları, Kreş ve Gündüz Bakımevleri, Huzurevleri, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri, Çocuk ve Gençlik Merkezleri, Kadın veya Erkek Konukevleri, Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM), Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezleri ve Çok Amaçlı Sosyal Hizmet Kuruluşları

Sosyal Hizmet Merkezi (SHM): İhtiyaç sahiplerinin tespit edilerek sosyal hizmet müdahalesinin ve takibinin gerçekleştirilmesi, çocuk, genç, kadın, erkek, engelli, yaşlı bireylere ve ailelerine koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici hizmetler ile rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin bir arada ve en kolay ulaşılabilir biçimde, gerektiğinde kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ile iş birliği içinde sunulmasından ve bu hizmetlerin koordinasyonundan sorumlu gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları

Sosyal Hizmet Modeli: Haklarında korunma veya bakım tedbiri kararı alınmış olan çocuklara sunulan kuruluş bakımı veya koruyucu aile hizmeti

Sosyal Hizmetler: Kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler

Sosyal İçerme: Sosyal içerme, toplumsal dayanışmayı güçlendirmeyi ve birey ile toplum arasındaki sorunları ortadan kaldırmayı hedefleyen düşünce yapıları, faaliyet ve politikaların tamamı

Sosyal İnceleme: 5395 sayılı Kanun kapsamındaki çocuk, yaşlı, engelli, şiddet mağduru kadın yapılacak görüşme ve gözlem sonrasında, sorunun geçmişi, kişilerin sosyal, ekonomik ve sağlık durumları ile fiziksel, zihinsel, psikolojik özellikleri ve yaşadıkları çevre, aile ve kültür yapılarının değerlendirildiği, sunulacak sosyal hizmet ile sorunun çözümünde uygulanacak müdahale yönteminin belirlendiği meslek elemanı tarafından yapılan inceleme

Sosyal İnceleme Raporu (SİR): Bireyin engel veya yoksunluk nedeniyle benliği, ailesi veya toplum ile bozulan ilişkilerini onarma sürecinde yapılması gereken mesleki çalışma, alınması gereken tedbir veya uygulanması gereken sosyoekonomik desteklerin, sosyal çalışma görevlisi tarafından, bütüncül ve bağımsız bir değerlendirme ile belirlendiği rapor

Sosyal İyileştirme Etkinlikleri: Psikososyal destek hizmetlerinin temel amacı olan gündelik yaşama geri dönme kapasitesinin geliştirilmesi için düzenlenen spor turnuvaları, tiyatro gösterimi, gezici kütüphane hizmeti, meslek endirime çalışmaları, hobi kursları, dini hizmetler vb. etkinlikler

Sosyal Koruma: Toplumdaki daha yoksul ve daha korunmasız bireyleri desteklemeyi ve bireylere, ailelere ve topluluklara risk yönetiminde yardımcı olmayı amaçlayan bir dizi kamu müdahale (Sosyal koruma sosyal güvenlik ağlarını (sosyal yardım), sosyal sigortayı, işgücü piyasası politikalarını, sosyal fonları ve sosyal hizmetleri içerir.)

Sosyal Rehabilitasyon: Engelli kişilere evde, merkezde ve sosyal çevrelerinde psikososyal uyumlarını desteklemek ve sorunlarında yardımcı olmak, resmi/resmi olmayan kurumlarla etkin bir iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar

Sosyal Servis: Mesleki çalışmaların ve uygulanacak programların koordineli ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla meslek elemanlarından oluşan kuruluş bölümü

Sosyal Uyum: Toplum içerisindeki farklı grupların birlikte yaşayabilme ve ortak değerleri paylaşma derecesi (Sosyal uyum ekonomik özdeşlik (istihdam oranı, maaş ölçeği, sağlık ve eğitime erişim, barınma) düzeyinin ötesine geçer ve aynı zamanda sosyal içerme düzeyine de bağlıdır.)

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmeti: Temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını sürdürmekte güçlük çeken ailelerin bütünlüğünü korumak ve çocukların ailelerinden uzaklaşmadan aile içerisinde bakılmalarının sağlanması amacıyla, ekonomik ve sosyokültürel açıdan destekleyen hizmet

Sosyal Yardım: İhtiyaç sahibi hanelere ve kişilere; muhtaçlıkları nedeniyle tek taraflı karşılıksız olarak ve/veya kamu hizmetlerine katılım, geri ödeme gibi bir edimi yerine getirme şartına/şartlarına dayalı olarak yapılan ayni ve nakdi yardım

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV): 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine istinaden Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak üzere her il ve ilçede Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmuş vakıflar

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyeti: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıflarının yönetim ve temsile yetkili organı olan Mütevelli Heyeti, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 7 nci maddesinde belirtilen atanmış ve seçilmiş üyeler (Mülkî idare amirleri Vakfın tabii başkanı olup, illerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım ve orman müdürü, aile ve sosyal hizmetler il müdürü, il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, sağlık grup başkanı, ilçe tarım ve orman müdürü ve ilçe müftüsü vakfın Mütevelli Heyetini oluşturur. Aynı zamanda Mütevelli Heyetinde muhtarlar, sivil toplum kuruluşu yöneticileri ve hayırsever vatandaşlar da yer almaktadır. Her bir SYD Vakfı sosyal yardım hak sahipliğine ilişkin kararları belirtilen heyet eliyle almaktadır.)

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik (SYDT) Fonu: 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamındaki hizmetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan SYDT Fonu aracılığıyla sosyal yardım ödemeleri

Suç Mağduru Çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiilin kendisine karşı işlenmesi sonucu mağdur olan çocuk

Suçta Sürüklenen Çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk

Süpervizyon: Bireyler ve ailelerle uygulama yapan aile danışmanı ve meslek elemanlarının uygulamalarını ve meslekî müdahalelerini daha deneyimli bir aile danışmanı ile işbirliği içinde yönetme süreci

Sürekli Bakım: Bakım hizmetlerinden en az birinin yaşlılara hayatlarının geri kalanı boyunca sağlanma (hemşirelik hizmetleri,

tıbbi hizmetler, sağlıkla ilgili hizmetler, koruma veya gözetim ya da kişisel günlük faaliyetlerde destek gibi)

Süreli Ekonomik Destek: Yardıma muhtaç olduğu tespit edilen ailelerin çocukları ile gençlere, sosyal ve ekonomik bir sorunun giderilmesi amacıyla, Bakanlığın bütçe imkanları lsnde, belirlenen süre ve oranlar dahilinde gençler ve çocuklar için aylık demeler şeklinde yapılacak yardım

Süreli Koruyucu Aile Modeli: z ailesi yanına kısa sürede döndürülme imkanı bulunmayan ya da kalıcı olarak aile yanına yerleştirilemeyen çocuklara, tercihen temel ana-baba eğitimi ve Koruyucu Aile Birinci Kademe Eğitimini almış kişi ve ailelerin sağladığı bakım

Süreli Sosyal Yardımlar: İhtiyaca binaen başvuru üzerine yapılan ve periyodik olmayan sosyal yardımlar

Süreli Yardım: Hane veya kişiye düzenli olmaksızın başvurusu sonucunda yapılan tek seferlik yardımlar

şahsi İlişi Kurma Hakkı: Çocuğu belirli bir süre mevcut meskeninden uzaklaştırılarak yerden başka bir yere götürülmesi hakkı

şartlı Bağış: Bağışının yükseköğrenim öğrencilerine burs verilmesi iradesine ve diğer şartlarına uygun kullanılması gereken para

şartlı Mülteci: Avrupa lkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; irki, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşi olduğu lkenin dışında bulunan ve bu lkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancuya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişi

şartlı Yardımlar: Gelir ve/veya varlıkları belirli bir düzeyin altında olma koşuluna bağlı olarak yararlanıcılara, okula devam etme ya da çocukların sağlık kontrollerini yaptırma gibi şartlarla sağlanan sosyal yardımlar

Şehitlik: Şehitlik Yönetmeliği uyarınca şehitlik olarak tescil veya tahsis edilen yerler

Şeref Aylığı: Milli mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk Vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1 inci ve Ağustos 2 nci Barış Harekatına Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk Vatandaşlarına, hayatta buldukları sürece, vatani hizmet tertibinden düzenlemede belirlenen gösterge rakamının her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilen memur maaş katsayısı ile çarpılmasından bulunacak miktarda bağlanan aylık'

Şiddet: Kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış

Şiddet Mağduru: 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan veya kalma tehlikesi bulunan kişiyi ve şiddetten etkilenen veya etkilenme tehlikesi bulunan kişiler

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM): Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezler

Şikayet: Şikayete tabi suçlar yönünden 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca Cumhuriyet Başsavcılıkları ile kolluk makamlarına yapılan başvurular ile soruşturulması gereken fiillere ilişkin olarak 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca idari makam veya mercilere yapılan başvurular

Şikayet Mercileri: Kolluk kuvvetleri, mülki amiri, Cumhuriyet başsavcılığını, hakimi, Bakanlığın ilgili birimleri

Tam Bağımlı Engelli Birey: Engel durumuna göre engel oranı %50 ve üzeri olduğu tespit edilenlerden doku, organ ve/veya fonksiyon kaybı ve/veya psikiyatri tanısı bağlantılı olarak muhakeme yeteneği değerlendirilmesine göre günlük yaşam aktivitelerini yardım almasına rağmen kendi başına gerçekleştiremediğine karar verilen birey

Tamamlayıcı Eğitim Faaliyeti: Resmî özel eğitim okullarında örgün eğitim saatleri dışında hafta içi veya hafta sonu öğrencilerle yürütülen eğitim faaliyetleri

Tampon Bölge: Mahkeme kararında belirtilen yasak bölgeye ilaveten, kolluk birimlerince vakaya hızlı ve etkin müdahaleyi sağlamak ve şiddet mağdurunu güvenli bölgeye ulaştırmak amacıyla izleme merkezi ve uygulama ekibi tarafından koordineli olarak belirlenen ek ya da ara bölge

Tedbir Kararı: Kanun kapsamında, şiddet mağduru ve şiddet uygulayan hakkında hakim, mülki amir veya kolluk tarafından, talep veya ihbar üzerine ya da resen verilecek karar

Tedbir Nafakası: Boşanma davası esnasında veya boşanma davasından evvel istenebilen, özellikle eşlerin barınma, geçinme ve çocuklarının bakım ve giderlerini karşılama amacıyla takdir edilen nafakalar

Teftiş: Belli bir dönemde gerçekleştirilen iş, işlem ve hesapların mevzuatla belirlenen amaç ve kurallar doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğinin belge ve kayıtlar üzerinde incelenmesini, para ve para hükmündeki evrak ve senetler ile taşınır ve taşınmaz malların miktar ve tutarlarının kayıtlara uygunluğunun tespitine yönelik düzenlilik denetimi

Tek Tarafli Israrli Takip: Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep

olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranış

Teknik Yöntemlerle Takip: 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının etkin uygulanması ile tedbirin ihlal edilip edilmediğinin, 6284 sayılı Kanununun 12 nci maddesi hükmü çerçevesinde elektronik kelepçe, mağdur koruma ünitesi, GPS ünitesi gibi teknik araç ve yöntemler kullanılarak coğrafi bilgi sistemleri üzerinden denetlenmesi yöntemi

Temel Aile Eğitimi: Çocuğun desteklenmesi amacıyla çocuk gelişimi, ihtiyaçları ve etkili ebeveynlik yapılması kapsamında temel ana, baba eğitimini de içeren genel ebeveynlik becerilerinin kazanıldığı eğitim

Temel Bakım: Hastanın ideal açıdan ilk olarak tıbbi bakım sisteminin desteğine başvurmasına yönelik temel veya genel sağlık hizmeti (Bu işlem ikinci ve üçüncü aşama ileri bakıma yönlendirmenin temelini oluşturur)

Temel Beceriler: Günümüz çağdaş toplumunda yaşamak için gereken dinleme, konuşma, okuma, yazma ve matematiksel beceriler

Teorik Yaş Grupları: Öğrencilerin bitirdiği yaş temel alınarak;

- Okul öncesi teorik yaş 3-5 (3 yaşın 1-9 ayları arası),
- İlkokulda teorik yaş 6-9, ortaokulda teorik yaş 10-13,
- Ortaöğretimde teorik yaş 14-17,
- Yükseköğretimde teorik yaş 18-22 olarak kabul edilen yaşlar

Terapötik Bakım: Her çocuk özelinde oluşturulacak bir plan dahilinde, olumlu, güvenli, iyileştirici ilişkiler ve deneyimler yaratarak çocukların aile odaklı hizmetler başta olmak üzere diğer hizmet modellerine hazır hale

Terör: Cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemler

Terör Mağduru Sivil Vatandaşlar: Terör eylemleri veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle hayatını kaybeden veya engelli hale gelmeleri sonucu durumları olayın meydana geldiği il valiliğinde bulunan Zarar Tespit Komisyonunca tespit edilerek Sosyal Güvenlik Kurumunca aylık bağlanan kişiler

Terör Suçlusu: Belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi

Tertip: Hakkında bakım tedbiri veya korunma kararı alınmış çocukların ve kadınların, yatılı bir sosyal hizmet kuruluşuna/ bir kadın konukevine ilk kez yerleştirilmesi işlemi

Teslim Mekanı: Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirildiği çocuk dostu olarak düzenlenen ortamlar

Topluluk Düzeyinde Kalkınma: Halkın karşılaştığı sorunları aşabilme yeteneğini geliştirmeye odaklanan sosyal hizmetlere uyum (Sosyal hizmetler tarihçesinde bu terim genellikle bireysellik odaklı uygulamanın tam tersi olarak kullanılır.)

Toplum Bakımı: Bakıma muhtaç kişilerin buldukları sosyal ortam içerisinde mümkün olduğunca bağımsız bir hayat sürmeleri için bu kişileri desteklemeye yönelik hizmetler ve yardımlar

Toplum Temelli Rehabilitasyon: Engelli bireylerin rehabilitasyonunda halkın sorumluluk alması, hizmet dağılımının geliştirilmesi, eşit fırsatlar sağlanması ve engelli haklarının iyileştirilmesi ve korunmasını hedefleyen çalışmalar

Toplum veya Aile Danışma Merkezleri: Toplumun ve ailenin gelişmesi için; bireyin katılımcı, üretken ve kendine yeterli hale gelmesi amacıyla koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici işlevlerini, gerekirse diğer kuruluşlar ve gönüllülerle iş birliği içerisinde sunmakla görevli bulunan gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları

Toplumsal Yaşama Katılım Kısıtlılığı: Bireyin toplumsal yaşamda nitelikli ve tam olarak yer alamaması, yaşama kabul ve dahil edilmesinde güçlükler yaşaması, mevcut olan işlev kaybının çevresel etmenlerden etkilenmesi sonucunda, çocuğun etkinlik ve yaşama katılımının yaşatlarından daha az nitelik ya da nicelikte olması

Türkiye Aile Destek Programı: Aşırı yoksulluk sınırının altında kalan vatandaşlarımızın sosyal yardım sistemine dahil edilerek aşırı yoksulluktan kurtulmaları ve çalışan yoksulluğu, emekli yoksulluğu gibi durumlarla karşılaşan vatandaşlarımız ile düzenli sosyal yardım programlarımız özelinde belirlenen tematik şartları taşımadığı için bu yardımlardan faydalanamayan belirli bir gelir seviyesinin altındaki vatandaşlarımızın da desteklenmeleri amacıyla yürütülen yardım programı

Ulusal Erişilebilirlik İzleme Sistemi: Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılarda ve toplu taşıma araçlarında erişilebilirlik standartlarının uygulanmasının takip edilmesi

Uluslararası Koruma: Ulusal mevzuat kapsamında mültecileri, şartlı mültecileri ve ikincil koruma faydalanıcıları

Umuma Açık Hizmet Veren Yapı: Kamu hizmeti için kullanılan resmi binalar, ibadet yerleri, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri;

sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları; otel, özel yurt, iş hani, büro, pasaj, çarşı gibi ticari yapılar; spor tesisleri, genel otopark ve buna benzer umuma ait binalar

Umut Evleri: Her ilin sosyal ve kültürel açıdan engellilerin kalması için uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde apartman dairesi veya müstakil binalarda 2 ile 6 arasında engelli bireye hizmet verilen, koordinasyon merkezine ve kuruluşlara bağlı mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimleri

Uygulama Planı: Sunulan hizmetlerin planlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanan bireyselleştirilmiş plan

Uygulama Sınıfı: Özel eğitim uygulama okulunda (III. kademe) iş becerilerine yönelik uygulamaların yapıldığı ortam

Uyum Programı: Bilim ve sanat merkezine yeni kaydı yapılan öğrencilerin sosyal ve psikolojik gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmak ve kurum tanıtım için yürütülen eğitim programı

Uyuşmazlık Komisyonu: Hak sahipleri arasında ihtilafın ortaya çıkması durumunda, istihdam hakkının kim tarafından kullanılacağına karar vermek üzere illerde valinin veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il jandarma komutanı, il emniyet müdürü, aile ve sosyal hizmetler il müdürü, sosyal güvenlik il müdürü ve aile ve sosyal hizmetler il müdürünün teklifi üzerine vali tarafından görevlendirilen bir kişiden oluşan komisyon

Uzmanlaşmış Koruyucu Aile Modeli: Özel zorlukları ve ihtiyaçları olan çocuklara yardımcı olabilecek lisans eğitimine sahip olan veya eşlerden biri en az ilköğretim düzeyinde olmak üzere temel ana, baba eğitimleri, Koruyucu Aile Birinci ve İkinci Kademe Eğitimlerini almış kişi ve ailelerin sağladığı bakım

Uzun Dönemli Bakım Yardımları: Uzun dönemli bakım yardımları, ilgili kişinin gerekli olan hizmetleri piyasadan satın alabilmesini sağlayan nakdi ya da ayni (hizmet sunumu) yardımlar aracılığıyla kişisel yardım alma

Uzun Süreli Yaşlı Bakımı: Düşkünlük veya fiziksel ya da zihinsel engelin düzeyine bağlı olarak bağımsız biçimde yaşam süremeyecek duruma gelmiş bireylere sağlanan bir dizi sağlık hizmeti ve sosyal hizmet (Bu hizmetler değişen zamanlarda kişinin evinde, halk merkezlerinde veya yatılı bakım merkezlerinde (Örn. huzurevleri veya yaşam destek merkezleri gibi) verilebilir. Bu insanların sağlık durumları nispeten stabildir ve tıbbi müdahale ile sağlık düzeylerinin daha iyi seviyelere yükselme olasılığı düşüktür.)

Ücretsiz Bakım: Ekonomik durumlarına bakılmaksızın şehit ve gazi çocukları; Bakanlığa bağlı kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan çocuklar; cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu olan anneleri ile birlikte kalan çocuklar, ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları ile ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar, tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar, engelli ebeveyni olan çocuklar, kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları için devlet tarafından sunulan bakım hizmeti

Ücretsiz Bakım İş ve Ücretsiz İş: Ücretsiz bakım işi, çocukların, yaşlıların ve hastaların bakımı yanı sıra yemek, temizlik, alışveriş ve diğer ailelere yardım etmeyi de içerir. Ücretsiz çalışma; yiyecek, yakıt ve su toplama ve diğer enerji tedarikini, kayıt dışı ücretsiz çalışmayı, tarımda aile işçiliğini vb. içerir. Kadınlar ve kız çocukları tarafından yürütülen ücretsiz bakım emeği, bir ülke ekonomisinin hesaplarında genellikle fark edilmemekte ve tanınmamaktadır. İşgücü anketlerine veya Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) rakamlarına dahil edilmez. Sonuç olarak, kadınların ve kız çocuklarının çalışma yüküne ilişkin gerçekler, politika oluşturmaya yönelik verilerden hariç tutulur

Ücretsiz Seyahat Kapsamında Yapılacak Gelir Desteği Ödemesi: Belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmeti veren her bir ulaşım aracı ile özel deniz ulaşımı aracı için bunların işletmecilerine belediyeler aracılığıyla yapılacak gelir desteği ödemesi

Vaka Değerlendirme Komisyonu: Hizmet alanların bireysel olarak ele alındığı, hizmet alanına ilişkin yapılan çalışmaların, uygulanan programların ve psikososyal destek sürecinin işleyişinin değerlendirildiği komisyon

Vaka Yönetimi: Hizmetlerin faydalanan adına koordine edilmesi ve izlenmesi (Vaka yöneticisi genellikle doğrudan hizmet sunumunda rol almaz; ancak faydalanıcıya uygun hizmetlerin kullanışlı şekilde ve vaka planının amaçlarına ulaşma açısından etkili olarak sunulmasını temin etmeye yönelik hizmetleri izler. Çocuk sosyal yardımı alanında vaka yönetiminin kilit unsuru, çocukların ihtiyaçlarının sürekli olarak analiz edilmesi ve hizmetlerin geliştirilmesidir.)

Vasi: Velayet altında bulunmayan küçüklerin, sulh hukuk mahkemesi tarafından alınan karar ile kısıtlanmış kişilerin, 1 yıl ve daha uzun süre hapis cezası almış kişilerin mal varlığını ve kişilik haklarını korumak ve yönetmek amacı ile atanan kişi

Vazife Malulü: Sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olan malullük durumuna uğrayan kişi

Vazife Malulü Aylığı: Vazife malullüğüne hak kazananlara bağlanan aylık

Vefa (Yaşlı Evde Bakım) Programı: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca ihtiyaç sahibi yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın ev temizliği ve kişisel bakımlarına ilişkin temel ve zaruri ihtiyaçlarının karşılandığı sosyal hizmet projeleri

Velayet: Türk Medeni Kanununa göre koruma ve bakım yönünden muhtaç ve güçsüz olan çocukların bakımı, eğitimi çıkarlarının korunması bakımı ve temsili ve malvarlığının yönetimi gibi ihtiyaçlarının giderilmesi için velayet bakımından görevli anne ve babaya yüklenen sorumluluk

Yapabilirlik/Kapasite Yaklaşımı: İnsan hakları, engellilik, sağlık, büyüme ve demokratik uygulama ve dezavantajlı grupların konumunu iyileştirmeye yönelik insani gelişim politikalarının felsefi temeller

Yardım: Hanehalklarının aldığı bütün temel nakit yardımlar ve devlet katkıları (Yardımlar devlet katkıları, bütçe hesaplı yardımlar ve bütçe hesaplı olmayan yardımlar olarak açıklanabilir.)

Yardım Teslimatı: Nakdi sosyal yardımlar kişilerin hesaplarına veya sosyal yardım kartlarına aktarılmakta olup bu ödemelerin çekilmesi veya kullanılması durumunda yardımın durumu teslim edildi olarak adlandırılması

Yasak Bölge: Yükümlünün; Karara göre şiddet mağduruna yaklaşmasının yasak olduğu, şiddet mağdurunun konutu, işyeri, okulu ve benzeri yerler

Yasal Ayrımcılık: Kanun, politika ve resmi prosedürlerde yer alan ayrımcılık (Örneğin, bazı ülkelerde kanun, yabancı erkeklerle evlenen kadınların (ülke vatandaşı) vatandaşlık ve/veya mülkiyet haklarını kaybetmesini öngörmektedir. Ancak yabancı kadınla evlenen erkeklerin (ülke vatandaşı) vatandaşlık ya da mülkiyet hakkı devam etmektedir.)

Yaş-Bağımlılık Oranı: Yaş-bağımlılık oranı nüfusun yaş yapısına yönelik bir ölçüt (Günlük hayatlarını idame ettirmek için gençlerin ya da yaşlı diğer bireylerin desteğine "bağlı" olma ihtimali bulunan kişilerin sayısının bu desteği sağlayabilecek bireylerin sayısına oranıdır.)

Yaşlanma Endeksi: Yaşlanma endeksi, 15 yaş ve altı 100 kişi başına düşen 65 yaş ve üzeri yaşlı birey sayısı

Yaşlı Aylığı: 2022 sayılı Kanun gereğince, sosyal güvencesi olmayan ve aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan 65 yaş üstü vatandaşlarımıza yapılan yardımlar

Yaşlı Bağımlılık Oranı: Yaşlı bağımlılık oranı, yaşları 15 ile 64 yaş arasında ve ekonomik olarak aktif olan 100 kişi başına düşen 65 yaş ve üzeri yaşlı birey sayısı

Yaşlı Bakım Merkezi: Özel bakım yaşlılarının bakım ve korunmalarını sağlamak amacıyla huzurevleri bünyesinde veya doğrudan bu amaca yönelik olarak açılmış olup, yirmi dört saat yatılı hizmet veren en az yirmi kapasiteli sosyal hizmet kuruluşu

Yaşlı Bakım Personeli: Sağlık meslek liseleri ile meslek liseleri ve yükseköğretim kurumlarının yaşlılık ile ilgili bölümleri ve modüler eğitim programlarına göre hasta ve yaşlı hizmetleri alanında en az dördüncü seviye veya dengi belgeye sahip veya 21/5/2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğine göre yaşlı ve hasta hizmetleri alanında kısa süreli ve kademeli eğitim programları ile dengi kursları bitiren personel

Yaşlı Bakım Planı: Yaşlı bakım merkezlerinde her yaşlı için, yaşlının özellikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınarak ayrı ayrı hazırlanan ve sorumlu müdür tarafından onaylanan, yaşlıya verilecek hizmet içeriğini ve sıklığını detaylı anlatan yazılı plan

Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi: Yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşu

Yaşlı Destek Programı (YADES): Türkiye’de ikamet eden, bakım ve destek hizmetine ihtiyaç duyan 65 yaş üstü bireylere yaşadıkları mekanlarda, ihtiyaçlarına uygun hizmetlerin verilmesi amacıyla yerel yönetimlerin evde bakım ve gündüz bakım hizmetlerini desteklemek üzere uygulanan program

Yaşlı Yaşam Evi: Huzurevlerine bağlı ek ünite olarak açılan, huzurevlerinde kalma koşullarını taşıyan 3-6 arasında yaşlıların eşleriyle de birlikte kalabilecekleri, tercihen her yaşlının ayrı olarak kalabileceği bir oda, mutfak, banyo ve tuvaletten oluşan, her türlü hizmeti kuruluş müdürlüğüne karşılanan evler ve apartmanlar

Yaşlılar: 65 yaş ve üzerindeki bireyler

Yaşlılık Aylığı ve Yardımlar: Yaşlılığından dolayı iş gücü piyasasının dışında kalan bireylere sosyal sigorta ve/veya sosyal yardım programları aracılığı ile yapılan mali destek

Yatılı Bakım Desteği: Değerlendirmeye dayalı olarak kendi evinde desteklenemeyeceğine kanaat getirilen bireylere 24 saat bakım sağlayan huzurevi ya da yatılı bakım (Yatılı kalma uzun ya da kısa süreli olabilir.)

Yatılı Hizmetler: Genellikle evinde ya da koruyucu aile bakımında kendisine sunulandan daha yapılandırılmış bir ortama ihtiyacı olan çocuklar için tasarlanmış hizmetler (Bu hizmetler, çocukların fiziksel güvenliğine ve emniyet sağlamasına, çocuğun büyümesine, gelişimine ve potansiyelini en üst düzeye çıkarmasına, çocuğun bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasında kalıcılığı teşvik etmeye ve ailenin buna katılımını sağlamasına ve çocuğun üretici, tatmin edici ve bağımsız hayat sürme yolunda adım atmasına yardımcı olma amaçlarıyla değişik ortamlarda sunulur.)

Yaygın Gelişimsel Bozukluk: İletişim, sosyal-duygusal, bilişsel, duyu işlevleri, ince-kaba hareketler ve öz bakım gibi gelişim alanlarının bir ya da birden fazlasında gecikme, bozukluk, hastalık sonucu ile işlev kaybı, yeti yitimi, yaşama katılım kısıtlılığı oluşturan durumlar

Yerinde Sosyal Destek: Evlerinde veya her zaman buldukları ortamlarda bireylere hizmet, kaynak veya bilgi götürmeye yönelik faaliyetler

Yerinden Edilme: Genellikle silahlı çatışma ya doğal afetler sebebiyle, bir kişiyi evinden ya da ülkesinden zorla çıkarma

Yetenek Alanı: Özel yetenekli öğrencinin tanılandığı genel zihinsel yetenek alanı, görsel sanatlar yetenek alanı ve müzik yetenek alanı

Yetim/Dul Yardımı: Emeklilik planı/fonu tarafından çalışanın ölümü üzerine ilgili çalışanın asli mirasçılara verilmek üzere ödenen yardım

Yetişkin: İlgili kanun uyarınca, yasal ehliyet 18 yaşın üstünde bir yaşta elde edilmiyorsa, 18 yaşını doldurmuş veya 18 yaşından büyük kişi

Yetkinlik Temelli Uygulama: Sosyal hizmetlerde hizmet alıcıya, halka, topluma ve mesleğe yönelik mesleki yükümlülükleri yerine getirme açısından ispatlanmış yetenek (Bu yeteneğin ispatı sertifika ve ruhsat alma, devamlı eğitim gerekliliklerini yerine getirerek bilgi bazını takip etme ve kurum içi gözlemlere ve hizmet içi eğitimlere katılma ile gerçekleştirilir.)

Yoksulluğun Feminizasyonu: Yoksulluğun erkeklerle kıyaslandığında kadınlar arasında daha fazla görülmesi ve daha yaygın olması

Yoksulluk Nafakası: Evliliğin boşanma kararı ile sona ermesi nedeniyle yoksulluğa düşecek olan tarafın geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında hükmedilen nafaka türü

Yoksulluk Oranı: Yoksulluk oranı, geliri yoksulluk sınırının altına düşen (belirli bir yaş grubundaki) insan sayısının oranı (Toplam nüfusun medyan hane halkı gelirinin yarısı olarak alınmıştır. Ayrıca farklı yaş grupları için yoksulluk oranı mevcuttur: Çocuk yoksulluğu (0-17 yaş), çalışma çağındaki yoksulluk ve yaşlılık yoksulluğu (66 yaş ve üzeri). Bununla birlikte, aynı yoksulluk oranlarına sahip iki ülke, yoksulların nispi gelir düzeyleri açısından farklılık gösterebilir.)

Yoksulluk Sınırı: Yoksulluk sınırı kişinin beslenme yanında ihtiyaç duyduğu giyim, barınma, ulaştırma, haberleşme gibi minimum yaşam düzeyini ya da temel gereksinimlerini karşılayabilmesi için gerekli olan tüm mal ve hizmetleri satın alırken ödemesi gereken para veya başka bir deyişle asgari düzeyde bir yaşam kalitesine sahip olabilmesi için yapması gereken minimum harcama miktarı

Yoksunluk: Ekonomik kaynakların (gıda, koranak vs. gibi), sosyal yardımların (sağlık, eğitim vs. gibi) ve diğer yardımların kaybı

Zarar Tespit Komisyonu: Terör ve terörle mücadelede doğan zararların karşılanması hakkındaki kanun kapsamına giren zararların tespiti amacıyla yapılan başvuruyu değerlendirerek, zararın bulunup bulunmadığını tespit etmek üzere valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında; maliye, bayındırlık ve iskan, tarım ve köy işleri, sağlık, sanayi ve ticaret konularında uzman ve o ilde görev yapan kamu görevlilerinden vali tarafından belirlenecek birer kişi ile baro yönetim kurulunca baroya kayıtlı olanlar arasından görevlendirilecek bir avukattan oluşan komisyon

Zihinsel Yetersizlik (Engellilik): Hem zihinsel işlevde bulunma hem de pek çok günlük kavramsal, sosyal ve pratik becerileri içeren uyumsal davranışlarda önemli ölçüde sınırlılıklarla tarif edilen ve 18 yaşından önce ortaya çıkan bir yetersizlik

- **Hafif Düzeyde Zihinsel Engelli Birey:** Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine sınırlı düzeyde ihtiyacı olan birey
- **Orta Düzeyde Zihinsel Engelli Birey:** Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetine yoğun şekilde ihtiyacı olan birey
- **Ağır Düzeyde Zihinsel Engelli Birey:** Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal, pratik uyum ve öz bakım becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle yaşam boyu süren, yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey
- **Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Engelli Birey:** Zihinsel yetersizliği yanında öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerileri kazanamayan, yaşam boyu bakım ve gözetime ihtiyacı olan birey
- **Zorlayıcı Davranış:** Bireyin kendisine, başkasına zarar vermesine neden olabilecek, eğitim ya da diğer hizmetlere katılımını engelleyen ve genellikle özel müdahalelerin tasarlanması ve kullanılmasını gerektiren davranışlar

Kısaltmalar

KISALTMA	ANLAMI
AAB	Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu
AADKK	Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu
AADYK	Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu
AAI	Aktif Yaşlanma İndeksi
ABRK	Alt Birim Risk Koordinatörü
ABS	Aile Bilgi Sistemi
ADEM	Aile Destek Merkezi
ADMH	Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri
AEP	Aile Eğitim Programı
AFAD	Afet ve Acil Durum Başkanlığı
AHP	Ayrıntılı Harcama Programı
AİŞF	Aile İçi Şiddet Formu
AKK	Acil Koruma Kararı
Alo 183	Şiddetle Mücadele Hattı
AMATEM	Alkol ve Madde Tedavi Merkezi
ASB	Akut Stres Bozukluğu
ASDEP	Aile Sosyal Destek Programı
ASHB	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ASHİM	Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
ATHGM	Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
AYDES	Aile Yanında Destek

BAADYM	Bakanlıkların Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri
BASW	British Association of Social Workers İngiliz Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
BDT	Bilişsel Davranışçı Terapi
BEP	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
BHKS	Bakım Hizmetleri Kalite Standartları
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
BİRDEF	Bireysel Risk ve İhtiyaç Değerlendirme Formu
BİTS	Bilgi Teknolojileri Sistemi
BM	Birleşmiş Milletler
BMYK	Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu
BÖGV	Belirgin Özel Koşul Gereksinimi Var
BRDR	Bakanlık Risk Değerlendirme Raporu
BRK	Birim Risk Koordinatörü
BSYBS	Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi
BTGM	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
CEDAW	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇATOM	Çok Amaçlı Toplum Merkezleri
ÇE	Çocuk Evi
ÇEKOM	Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi

ÇEMATEM	Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi
ÇES	Çocuk Evleri Sitesi
ÇGE	Çocuklar Güvende Ekipleri
ÇHGM	Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
ÇHS	Çocuk Hakları Sözleşmesi
ÇİM	Çocuk İzlem Merkezi
ÇKK	Çocuk Koruma Kanunu
ÇODEP	Çocuk Destek Gelişim ve Eğitim Programı
ÇOKİM	Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimleri
ÇÖGV	Çok İleri Düzeyde Özel Koşul Gereksinimi Var
ÇÖZGER	Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu
DDR	Durum Değerlendirme Raporu
DEHB	Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu
DYS	Doğum Yardım Sistemi
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
EHİDK	Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu
EHİS	Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmesi
EHUEP	Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı
EIGE	Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü
EIGE	Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü

EKPSS	Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı
EÖE	Evlilik Öncesi Eğitim Programı
ERC	Avrupa Araştırma Konseyi (European Research Council-ERC)
ERDEM	Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü
EYDB	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
EYHGM	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü
G0	Hesaplanan hane içinde kişi başına düşen brüt asgari ücretin üçte birinden az tutardaki gelir seviyesi
G1	Hesaplanan hane içinde kişi başına düşen brüt asgari ücretin üçte birinden fazla ancak asgari brüt ücretten az tutardaki gelir seviyesi
GAMER	İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi
GBA+	Cinsiyete Dayalı Analiz +
GSS	Genel Sağlık Sigortası
HC	High Capacity İnsani İşler Koordinatörü
HİTAP	Hizmet Takip Programı
HRS	Sağlık ve Emeklilik Çalışması
IASC	Kuruluşlar Arası Daimi Komite

ICD	International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırılması
ICPD	Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı
ICF-CY	The International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth
IFRC	Uluslararası Kızılay Kızılhaç Dernekleri Federasyonu
IFSW	International Federation of Social Workers - Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ISS	International Social Service
İAADKK	İl Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu
İAADYM	İl Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi
İÇES	İhtisaslaşmış Çocuk Evleri Sitesi
İDDK	İdari Dava Daireleri Kurulu
İİT	İslam İş Birliği Teşkilatı
İİT	İslam İş Birliği Teşkilatı
İKYYK	İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu

İRİK	İdare Risk Koordinatörü
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KA	Koruyucu Aile
KADES	Kadın Destek Sistemi
KALDES	Kalite Değerlendirme Sistemi
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
KGS	Kartlı Geçiş Sistemi
KİAÇ	Kuruluştan İzinsiz Ayrılan Çocuk
KİOÇ	Korunma İhtiyacı Olan Çocuk
KKE	Kadın Konukevi
KKT	Kabul ve Kararlılık Terapisi
KMÇ	Korunmaya Muhtaç Çocuk
KPS	Kimlik Paylaşım Sistemi
KPSS	Kamu Personel Seçme Sınavı
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
LTC	Long Term Care Uzun Süreli Bakım
MERNİS	Merkezi Nüfus İdare Sistemi
NASW	National Association of Social Workers Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
NPFA	Ulusal Yaşlanma Odak Noktası
OCHA	İnsani İşler Koordinasyon Merkezi
OEWG-A	Yaşlanma Açık Uçlu Çalışma Grubu

Kısaltmalar

OKB	Obsesif Kompulsif Bozukluk
OSB	Otizm Spektrum Bozukluğu
ÖGV	Özel Gereksinimi Var
ÖKGV	Özel Koşul Gereksinimi Var
ÖÖB	Özgül Öğrenme Bozukluğu
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PDKS	Personel Devam Kontrol Sistemi
PDR	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
PSD	Psikososyal Destek
PYS	Personel Yönetim Sistemi
RSB	Risk Strateji Belgesi
RSPD	Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek
RYS	Risk Yönetim Süreci
SED	Sosyal ve Ekonomik Destek
SGBS	Şehit Gazi Bilgi Sistemi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SHARE	Avrupada Sağlık, Yaşlanma ve Emeklilik Araştırması
SHÇEK	Sosyal Hizmetleri ve Çocuk Esirgeme Kurumu
SHK	Sosyal Hizmetler Kanunu
SHM	Sosyal Hizmet Merkezi
SHU	Sosyal Hizmet Uzmanı

SİR	Sosyal İnceleme Raporu
SMA	Spinal Müsküler Atrofi
SODAM	Sosyal Dayanışma Merkezi
SOYBİS	Sosyal Yardım Bilgi Sistemi
SPÇD	Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi
SSÇ	Suçta Sürüklenen Çocuk
SSPE	Subakut Sklerozan Panensefalit
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SUT	Sağlık Uygulama Tebliği
SWGA	UNECE Yaşlanma Daimi Çalışma Grubu
SYDTF	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
SYGM	Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü
ŞÖNİM	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi
ŞYGGM	Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğü
TAMP	Türkiye Afet Müdahale Planı
TAYA	Türkiye Aile Yapısı Araştırması
TBM	Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri
TBNA	Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması
TEPA	Türkiye Ergen Profili Araştırması

TKY	Toplam Kalite Yönetimi
TMK	4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TSSB	Travma Sonrası Stres Bozuklukları
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜGPA	Türkiye Üniversite Gençliği Profili Araştırması
UEP	Ulusal Eylem Planı
UN WOMEN	Birleşmiş Milletler Kadın Birimi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
USB	Uzun Süreli Bakım
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
WFP	Dünya Gıda Programı
YAB	Yaygın Anksiyete Bozukluğu
YADES	Yaşlı Destek Programı
YBS	Yönetim Bilişim Sistemleri
YBS	Yönetim Bilgi Sistemi
YDS	Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı
YHİDK	Yaşlı Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu
YHUEP	Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı

YİKOB	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
--------------	---

Kaynakça

Kaynakça

- 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Terbitinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun (1968, 24 Şubat) T.C. Resmi Gazete (Sayı: 12835) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1005.pdf>
- 1127 sayılı Kùçùkleri Muzir Neşriyattan Koruma Kanunu (1927, 21 Haziran) T.C. Resmi Gazete, (Sayı: 627) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.1117.pdf>
- T.C Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli Bireylere Yönelik Umud Evleri Yönergesi (2016, 20 Ekim Sayı: 109245) Erişim Adresi: <https://www.aile.gov.tr/uploads/eyhgm/uploads/pages/yonergeler/engelli-bireylere-yonelik-umud-evleri-yonergesi.pdf>
- T.C Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2023) 2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı. Erişim Adresi: <https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-cocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-planı-2023-2028-dijital.pdf>
- T.C Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2021) 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi. Erişim Adresi: https://www.aile.gov.tr/media/94718/2030_engelsiz_vizyon_belgesi.pdf
- 2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun (1980, 3 Kasım) T. C. Resmi Gazete, (Sayı:17752) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2330.pdf>
- 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu (1983, 24 Mayıs) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 18059) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2828&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5#:text=Madde%201%20E2%80%93%20Bu%20Kanunun%20amc%4%B1,aıt%20esas%20ve%20usulleri%20d%C3%B-Czenlemektr>.
- Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İştihad Hakkinin Kullanımına İlişkin Yönetmelik (2014, 12 Haziran) T. C. Resmi Gazete, (Sayı:29028) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19778&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- 2933 sayılı Madalya ve Nişanlar Kanunu (1983, 24 Ekim) T. C. Resmi Gazete, (Sayı:18203) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2933.pdf>
- Devlet Madalyave Nişanlar Yönetmeliği(1988, 7Ağustos) T.C. Resmi Gazete, (Sayı:19892) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihrist/Detail?frame?MevzuatTur=3&MevzuatNo=8813039&MevzuatTertip=5>
- 3713 sayılı Terörlle Mücadele Kanunu (1991, 12 Nisan) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: : 20843 (Mükerrer)) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.3713.pdf>
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (2001, 22 Kasım) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 24607) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>
- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun (2005, 1 Temmuz) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: : 25868) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5378.pdf>
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (2005, 3 Temmuz) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: : 25876) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5395.pdf>
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (2006, 16 Haziran) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 26200) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5510.pdf>
- 5717 Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun (2007, 04 Aralık) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 26720) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5717.pdf>
- 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1997, 6 Haziran) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 23011 (Mük.)) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.573.pdf>
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önleneşine Dair Kanun (2012, 20 Mart) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 28239) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm>
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önleneşine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği (2013, 18 Ocak) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 28532) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118-2.htm>
- 6285 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önleneşine Dair Kanun (2012, 20 Mart) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 28239) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf>
- 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Madde 3/1-ı (2013, 11 Nisan) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 28615) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>
- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşları İle Engelli Ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik (1976, 10 Temmuz) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 15642) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2022.pdf>
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (1965, 23 Temmuz) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 12056) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=657&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Kanunu (2016, 20 Nisan) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 29690) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6701&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- T. C. Adalel Bakanlığı Hukuk Sözlüğü (2023) Erişim Adresi: <https://sozluk.adalel.gov.tr/>
- Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği (2022, 24 Şubat) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: 31760) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.5211.pdf>
- American Psychological Association APA Dictionary of Psychology (2023) Erişim adresi: <https://dictionary>.

apa.org/

Asgari Ücret Yönetmeliği (2004, 1 Ağustos) T. C. Resmi Gazete, (Sayı: : 25540) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5454&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Avrupa Komisyonu Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi (2023) Erişim adresi: <https://www.cedefop.europa.eu/en>

Avrupa Birliği Terimleri Sözlüğü (2019) Erişim Adresi: https://www.ab.gov.tr/files/Sozluk/glossary_for_the_european_union.pdf

Birleşmiş Milletler <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-eliminationall-forms-discrimination-against-women>

Büyükşehir Belediyeleri Özürlü Hizmet Birimleri Yönetmeliği (2006, 16 Ağustos) T. C. Resmi Gazete (Sayı: 28532) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/08/20060816-9.htm>

Çocuk ve Gençlik Merkezleri Yönetmeliği (2001, 30 Eylül) T. C. Resmi Gazete (24539) Erişim Adresi: <https://www.aile.gov.tr/uploads/chgm/uploads/pages/yonetmelikler/cocuk-ve-genclik-merkezleri-yonetmeligi-resmi-gazete-tarihi-29-03-2015-resmi-gazete-sayisi-29310.pdf>

Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Gelir Tespiti, Tescil ve İzleme Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2011, 28 Aralık) T. C. Resmi Gazete (28156) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20112512.pdf>

Gerçek Kişiler ve Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Açılacak Aile Danışma Merkezleri Yönetmeliği (2009, 25 Şubat) T. C. Resmi Gazete (27152) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/02/20090225-4.htm>

İsmlarına Protez ve Ortez Merkezleri İle İşitme Cihazı Merkezleri Hakkında Yönetmelik (2011,24 Eylül) T. C. Resmi Gazete (28064) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110924-5.htm>

İstiklal Madalyası Kanunu (1921, 4 Nisan) T. C. Resmi Gazete (9) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.66.pdf>

Kişisel Verileri Koruma Kanunu (2016, 7 Nisan) T. C. Resmi Gazete (29677) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/04/20160407.htm>

Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği (2021, 28 Eylül) T. C. Resmi Gazete (31612) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/09/20210928-4.htm>

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018, 7 Temmuz) T. C. Resmi Gazete (30471) Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm>

2987 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik (1993, 18 Ocak) T. C. Resmi Gazete (21469) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.923809.pdf>

National Institute on Aging (2023) Erişim Adresi: <https://www.nih.gov/about-nih/what-we-do/nih-almanac/national-instituteaging-nia>

Otizm Spektrum Bozukluğu El Kitabı (2019) Erişim Adresi: <https://www.tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2019/07/Otizm-Spektrum-Bozuklugu-El-Kitabi.pdf>

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanun (2004, 17 Temmuz) T. C. Resmi Gazete (25535) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5233.pdf>

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik (2014, 9 Mayıs) T. C. Resmi Gazete (28995) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20146289.pdf>

The American Library Association (2023) Erişim Adresi: <https://www.ala.org/TÜİK-Gelir-ve-Yaşam-Koşulları-Araştırması> (2012) Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/>

TÜİK Hanehalkı Bütçe Araştırması Tüketim Harcamaları Birleşik Mikro Veri Seti, 2016-2017-2018 (2020) Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/>

TÜİK Yoksulluk Çalışmaları (2008) Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/>

Türk Ceza Kanunu (2004, 12 Ekim) T. C. Resmi Gazete (25611) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>

5861 sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Emekli Uzman Erbaşlar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun (1983, 18 Haziran) T. C. Resmi Gazete (18081) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2847.pdf>

Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Kanunu (2016, 20 Nisan) T. C. Resmi Gazete (29690) Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6701&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Ulusal ve Yerel Düzey Psikososyal Destek Çalışma Grubu Planı (2023) Erişim Adresi: <https://www.aile.gov.tr/media/129025/yerel-duzey-psikososyal-destek-calisma-grubu-planı-2022-kopya.pdf>

United Nations Development Programme (2023) Erişim Adresi: [https://www.undp.org/Wirth,Linda\(2001\),BreakingThroughTheGlassCeiling:WomeninManagement,InternationalLabourOffice,Geneva](https://www.undp.org/Wirth,Linda(2001),BreakingThroughTheGlassCeiling:WomeninManagement,InternationalLabourOffice,Geneva)

World Health Organization. Violence against women – Intimate partner and sexual violence against women. Geneva, World Health Organization, 2011.